

Taina Tammelin-Laine, Jari Ojala & Heli Niskanen

KORONAPANDEMIAN VAIKUTUKSET JATKO-OPINTOIHIN

Humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan
keväällä 2020 ja 2021 toteuttaman kyselyn tulokset

JYU REPORTS 12

Taina Tammelin-Laine, Jari Ojala & Heli Niskanen

KORONAPANDEMIAN VAIKUTUKSET JATKO-OPINTOIHIN

Humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan
keväällä 2020 ja 2021 toteuttaman kyselyn tulokset

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

JYVÄSKYLÄ 2021

Copyright © 2021, by University of Jyväskylä

Permanent link to this publication: <http://urn.fi/URN:ISBN:>

ISBN 978-951-39-8969-9 (PDF)

URN:ISBN:978-951-39-8969-9

ISSN 2737-0046

DOI: 10.17011/jyureports/2021/12

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International license (CC BY 4.0).

Tiivistelmä

Taina Tammelin-Laine, Jari Ojala ja Heli Niskanen. Koronapandemian vaikutukset jatko-opintoihin. Humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan keväällä 2020 ja 2021 toteuttaman kyselyn tulokset.

Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2021, 76 s.

(JYU Reports,

ISSN 2737-0046; 12)

ISBN 978-951-39-8969-9 (PDF)

DOI: 10.17011/jyureports/2021/12

Covid-19-pandemian vaikutuksia elämän eri osa-alueille on jo tutkittu ympäri maailman. Jyväskylän yliopiston humanistis-yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa haluttiin saada parempi käsitys pandemian ja siitä aiheutuneiden poikkeusolojen vaikutuksista jatko-opintoihin ja niiden suorittamiseen. Niinpä tiedekunnassa päätettiin toteuttaa keväällä 2020 jatko-opiskelijoille suunnattu kysely, jossa selvitettiin esimerkiksi poikkeusolojen vaikutuksia opintojen edistämiseen ja vastaajien poikkeusolojen aikana kohtaamia haasteita jatko-opintojen eri osa-alueilla. Kyselyyn vastasi 164 jatko-opiskelijaa tiedekunnan eri laitoksilta. Koska poikkeusolot pitkittyivät, tiedekunnassa päätettiin toistaa kyselytutkimus vuotta myöhemmin, keväällä 2021. Tähän kyselyyn vastasi 78 jatko-opiskelijaa. Tässä raportissa esitellään kootusti kummankin kyselyn tulokset ja niiden pohjalta koostetut ehdotukset toiminnan kehittämiseksi.

Kyselyvastausten perusteella voidaan sanoa, että pandemian ja sen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutus jatko-opintoihin polarisoituu: Toisten opintoihin poikkeusolot ovat vaikuttaneet merkittävästi, kun taas toisten mielestä vaikutuksia on ollut vain vähän tai ei lainkaan. Myös vaikutusten koettu laatu vaihtelee vastaajittain: Jotkut vastaajista kokivat pandemian vaikuttaneen positiivisesti esimerkiksi niin, että tutkimukseen keskittyminen on mahdollista aiempaa paremmin. Toisille poikkeusoloista on ollut huomattavasti enemmän haittaa kuin hyötyä, ja pandemian takia on voinut joutua esimerkiksi keskeyttämään aineistonkeruun tai ulkomaille suuntautuneen tutkimusvierailun. Keskeisimmäksi pandemian haittavaikutukseksi jatko-opintojen kannalta nousi niin paikallisen, kansallisen kuin kansainvälisenkin

verkostoitumisen mutkistuminen. Lisäksi poikkeusolojen pitkittyminen on lisännyt verkostoitumiseen liittyviä haasteita.

Kyselyiden tulosten perusteella näyttää siltä, että olisi hyvä tarttua kehittämismielessä ainakin seuraaviin kysymyksiin:

1. Pandemiasta riippumatta jatko-opintojaan etäyhteyksien kautta edistävien opiskelijoiden lisätuen tarve ja yliopistoyhteisöön sitoutuminen
2. Tarvittaessa tarjottava matalan kynnyksen etäohjaus, jossa keskiössä jatko-opiskelijan hyvinvointi
3. Yliopistoyhteisöön kuulumisen kokemuksen lisääminen vertaistuellalla
4. Poikkeusolojen aikana hyväksi havaittujen käytäntöjen säilyttäminen jatkossakin.

Abstract

Taina Tammelin-Laine, Jari Ojala ja Heli Niskanen. Effects of Covid-19 pandemic for postgraduate studies. Results of a survey conducted by the Faculty of Humanities and Social Sciences in spring 2020 and 2021.

Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2021, 76 pages

(JYU Reports,

ISSN 2737-0046; 12)

ISBN 978-951-39-8969-9 (PDF)

DOI: 10.17011/jyureports/2021/12

The effects of the Covid-19 pandemic on various aspects of life have already been studied around the world. In the Faculty of Humanities and Social Sciences of the University of Jyväskylä, a better understanding of the effects of the pandemic on post-graduate studies was sought. In the spring of 2020, it was decided to implement a survey aimed at post-graduate students, for example, examining the effects of exceptional conditions on the promotion of studies and the challenges faced by respondents during exceptional conditions. 164 post-graduate students from different departments of the faculty responded to the survey. As the exceptional conditions were extended to more than a year, the faculty decided to repeat the survey a year later, in the spring 2021. 78 graduate students responded to this survey. This report presents the summary of the results of both surveys and the proposals for developing actions.

Based on the survey responses, it can be said that the impact of the pandemic and its induced exceptional conditions on post-graduate studies is polarized: exceptional conditions have had a significant impact on studies of some post-graduate students, while others believe there have been little or no impact. The way of the effects also varies from respondent to respondent: Some respondents felt the pandemic had a positive effect, for example, so that focusing on research is more possible than before. For others, exceptional conditions have done significantly more harm than good and because of the pandemic, data collection or foreign research visits have been suspended. The main pandemic adverse effect for post-graduate studies was the difficulties in local, national and international networking. In addition, the

prolongation of exceptional conditions has added to the challenges of networking.

Based on the survey findings, it seems that it would be good to grasp, in the development sense, at least the following questions:

1. The need for additional support and commitment to the academic community of students who promote their post-graduate studies remotely regardless of the pandemic
2. If necessary, providing low-threshold remote supervision, with the focus on the post-graduate student's well-being
3. Increasing the experience of belonging to a academic community by peer support
4. Continue to maintain good practices that have been identified during exceptional conditions

Sisällys

Tiivistelmä

Abstract

Sisällys

1	Johdanto	8
2	Kyselyiden toteutus	11
	2.1 Kyselyiden sisältö ja rakenne.....	11
	2.2 Vastaajien taustatiedot	12
3	Kyselyiden tulokset.....	14
	3.1 Jatko-opintojen edistäminen pandemian aikana.....	14
	3.1.1 Poikkeusolojen myönteiset vaikutukset jatko-opintojen edistämiseen.....	16
	3.1.2 Poikkeusolojen kielteiset vaikutukset jatko-opintojen edistämiseen.....	19
	3.2 Poikkeusolojen vaikutukset työrauhaan	25
	3.3 Poikkeusolojen vaikutukset jatko-opintojen eri osa-alueisiin.....	25
	3.3.1 Tutkimusaineiston kerääminen, kirjallisuuden saavutettavuus ja ohjelmistojen käyttö.....	25
	3.3.2 Kurssit ja opintosuoritukset sekä ohjauksen saaminen	29
	3.3.3 Tutkimusrahoitus	31
	3.3.4 Verkostoituminen	31
	3.3.5 Muut vaikutukset.....	32
	3.4 Poikkeusolojen vaikutus väitöskirjan valmistumiseen.....	40
	3.5 Poikkeusolojen vaikutukset elämään yleisesti.....	41
	3.6 Vinkkejä jatko-opintoihin pandemian aikana.....	43
	3.7 Poikkeusolojen aikana saatu tuki.....	47
	3.8 Lisätuen tarve poikkeusolojen aikana.....	50
	3.9 Muita kommentteja.....	54
4	Tulosten yhteenveto ja johtopäätökset	57
	Lähteet.....	59
	Kirjoittajat.....	61
	Liitteet	62

1 JOHDANTO

Jyväskylän yliopiston humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta teki vuonna 2020 kaikkien aikojen ennätöksensä tohtorintutkinnoissa: yliopiston tilastojen mukaan (<https://www.jyu.fi/tilastot/fi/koulutus/tutkinnot>) tiedekunnasta valmistui tuolloin yhteensä 63 tohtoria. Todennäköisin syy tähän on jatko-opetussuunnitelmakauden muutoksessa, jonka vuoksi monet jatko-opiskelijat kiiruhtivat saamaan väitöskirjansa valmiiksi, jotta heidän ei tarvinnut suorittaa uuden opetussuunnitelman mukaisia mahdollisia lisäopintoja. Ennätysellinen tohtoritulos on merkillinen erityisesti siksi, että se saavutettiin pandemiavuonna.

Covid-19 (korona) -pandemian vuoksi suuri määrä keväälle 2020 suunniteltuja väitöksiä jouduttiin kuitenkin siirtämään syksyyn. Lisäksi etäväitökset yleistyivät vuoden aikana ja kaikkien väitöstilaisuuksien suoratoisto lisäsi huomattavasti niitä seuranneen yleisön määrää. Väitösten suoratoistokäytännön jatkamista pandemian jälkeen onkin syytä harkita vakavasti. Vuodessa 2020 erityistä oli myös se, että keväällä ja syksyllä toteutettuihin jatko-opintohakuihin saatiin yhteensä 107 hakemusta, mikä on ennätysmäärä humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan historiassa, joka alkoi vuonna 2017 kahden tiedekunnan yhdistyttyä. Myös vuonna 2021 hakemuksia saatiin paljon, vain yhtä vähemmän kuin ennätysvuonna. Hakemusten määrän kasvu saattaa ainakin osin selittyä muutoksilla, joita pandemia on aiheuttanut työmarkkinoilla.

Covid-19-pandemian aikana keväällä 2020 yliopistot kautta maailman joutuivat sulkemaan ovensa ja niin henkilökunta, perustutkinto-opiskelijat kuin jatko-opiskelijatkin siirtyivät etätyöhön ja -opiskeluun (European University Association 2020). Samalla jatko-opintojen suorittamista ja tutkimuksen tekemistä kotoa käsin alettiin tutkia maailmalla (esim. Álvarez, Dennis &

Waterhouse 2021; Donohue, Lee, Simpson & Vacek 2021.) Monille suomalaisen yliopistojen jatko-opiskelijoille muutos aiempaan oli melko pieni, sillä useat heistä suorittivat jatko-opintojaan jo ennestään kotoa käsin tai muun työn ohessa. Pandemia kuitenkin vaikutti myös monella muulla tavalla jatko-opintojen suorittamiseen: Jatko-opintoihin liittyviä kursseja ja seminaareja peruttiin tai siirrettiin verkkoon ja sekä kansainväliset että kotimaiset konferenssit peruttiin. Lisäksi tutkimusaineistojen ja lähdekirjallisuuden hankinta hankaloitui, kun kirjastot, laboratoriot ja arkistot sulki ovensa eikä kenttätöitä voitu enää tehdä suunnitellusti. Matkustaminen ulkomaille tai ulkomailta Suomeen oli käytännössä mahdotonta. Samalla pandemia-aika tarjosi monille jatko-opiskelijoille mahdollisuuden keskittyä tutkimuksensa tekemiseen aiempaa paremmin.

Melko pian pandemiasta johtuneiden poikkeusolojen alettua monissa suomalaisissa korkeakouluissa alettiin selvittää, miten opiskelijat voivat ja miten heidän opintonsa etenevät poikkeusolojen aikana ja takia. Esimerkiksi Oulun yliopistossa (Kangasniemi & Rossi 2020) toteutettiin keväällä 2020 laaja kysely, joka suunnattiin sekä perustutkinto-opiskelijoille että jatko-opiskelijoille. Kyselyyn saatiin 1603 vastausta. Suurin osa vastaajista koki poikkeusolojen vaikeuttaneen opintoja ja etäopiskeluun siirtymisen lisänneen opintojen kuormittavuutta. Tampereen yliopistossa (TREY 2020, 2021) taas toteutettiin kaksi kyselyä, ensimmäinen syksyllä 2020 ja toinen keväällä 2021. Ensimmäiseen vastasi 1378 perustutkintoa suorittavaa opiskelijaa; jälkimmäiseen kyselyyn osallistui yhteensä 1313 vastaajaa, joista 78 suoritti jatko-opintoja. Kyselyvastausten perusteella voidaan sanoa, että poikkeusolot ovat vaikuttaneet opiskelijoiden hyvinvointiin ja opintojen etenemiseen merkittävästi.

Myös Jyväskylän yliopistossa toteutettiin kaikille opiskelijoille suunnattu kysely (Ahola, Räsänen & Kulmala 2021), johon touko-kesäkuussa 2020 vastasi 852 osallistujaa ja noin vuotta myöhemmin 904 osallistujaa. Tulokset osoittavat, että pitkittyneiden poikkeusolojen aikana vastaajien opintojen tilanne sekä fyysinen terveys ja psyykinen hyvinvointi heikkenivät selvästi. Sosiaalisten suhteiden vähenemisen myötä myös yksinäisyys lisääntyi huomattavasti. Ensimmäisen kyselyn vastaajista jatko-opiskelijoita oli 60 ja toisen 38.

Jotta Jyväskylän yliopiston humanistis-yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa saataisiin parempi käsitys pandemian ja siitä aiheutuneiden poikkeusolojen vaikutuksista jatko-opintoihin, tiedekunta päätti toteuttaa keväällä 2020 kyselyn jatko-opiskelijoilleen. Tässä raportissa käytetään ylemmän korkeakoulututkimuksen jälkeen suoritettavista opinnoista nimitystä *jatko-*

opinnot (eikä esimerkiksi tohtorikoulutus) ja näitä opintoja suorittavista opiskelijoista nimitystä *jatko-opiskelijat* (eikä väitöskirjatutkijat tai tohtorikoulutettavat). Syynä tähän on se, että kaikki jatko-opiskelijat eivät ainakaan ensisijaisesti tähtää tohtorin tutkintoon vaan suorittavat ensin lisensiaatin tutkinnon ja ehkä vasta sen perään tohtorin tutkinnon. Näin *jatko-opinnot* ja *jatko-opiskelijat* antavat kyselyiden kohderyhmästä ja kyselyihin vastanneista paremmin todellisuutta vastaavan kuvan. Lisäksi jatko-opintojen ja niihin sisältyvän tutkimuksen edistämisestä etäyhteyksin käytetään käsitettä *etätyöskentely* riippumatta siitä, onko jatko-opiskelija työsuhteessa yliopistoon vai ei.

Kevään 2020 kysely saavutti kohderyhmän erinomaisesti: siihen vastasi 164 jatko-opiskelijaa – suuri osa jo ensimmäisen kyselypäivän aikana. Koska poikkeusolot pitkittyivät yli vuoden mittaisiksi, kyselytutkimus päätettiin toistaa vuotta myöhemmin, keväällä 2021. Tähän kyselyyn vastasi 78 jatko-opiskelijaa. Tässä raportissa esitellään kootusti kummankin kyselyn tulokset.

2 KYSELYIDEN TOTEUTUS

Pandemian vaikutuksia humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan jatko-opiskelijoiden opintoihin selvitettiin anonyymeilla Webropol-kyselyillä, jotka toteutettiin huhti-toukokuussa 2020 ja 2021. Kutsu osallistua kyselyihin jaettiin tiedekunnan jatko-opiskelijoiden sähköpostilistan kautta. Sekä kyselyt että niiden saateviestit olivat kaksikielisiä, suomeksi ja englanniksi, jotta myös kansainväliset jatko-opiskelijat pystyivät osallistumaan niihin.

2.1 Kyselyiden sisältö ja rakenne

Kyselyissä käytettiin kolmenlaisia kysymyksiä: **Monivalintakysymyksillä** kerättiin osallistujien taustatietoja (laitos, jolle jatko-opintojaan suorittaa, jatko-opintojen rahoitusmuoto sekä jatko-opintojen vaihe ja väitöskirjan valmiusaste) sekä selvitettiin poikkeusolojen työskentelypaikkaa ja sitä, miten pitkittynyt pandemiatilanne on vaikuttanut elämään yleensä. Monivalintakysymyksillä selvitettiin myös poikkeustilanteen vaikutusta työrauhaan, väitöskirjan valmistumisen viivästymistodennäköisyyttä ja viivästymisen pituutta sekä tahoja, joilta vastaajat ovat saaneet tukea jatko-opintoihinsa. **Likert-asteikollisia** kysymyksiä käytettiin poikkeustilanteen aiheuttamien vaikutusten arviointiin sekä yleisesti että jatko-opintojen ja tutkimuksen eri osa-alueiden näkökulmista. Kysymyksissä käytetty asteikko oli 1–5, jolla pienin arvo vastasi selitettä ”ei ole vaikuttanut lainkaan” ja suurin arvo selitettä ”on vaikuttanut paljon”. **Avoimilla kysymyksillä** kerättiin tarkempaa tietoa pandemia-ajan vaikutuksista elämään, positiivisia ja negatiivisia työhön liittyviä kokemuksia poikkeusoloista ja jatko-opintoihin saadun tuen tarkempaa lähdettä, jos vaihtoehdoksi oli valinnut kohdan ”jokin muu”. Lisäksi avoimia kysymyksiä käytettiin Likert-asteikollisten vastausten täydentämiseen ja täsmennykseen.

Kyselyn lopuksi vastaajia pyydettiin myös nimeämään jatko-opintoihin liittyviä asioita, joissa he kaipaavat apua sekä antamaan pandemia-ajan työskentelyyn vinkkejä, joista muut jatko-opiskelijat voisivat hyötyä. Viimeinen avoin kysymys antoi mahdollisuuden kertoa mitä tahansa, mitä piti vastaushetkellä tärkeänä.

Kyselyiden sisältö pidettiin muutoin samana, mutta jälkimmäiseen kyselyyn lisättiin kysymys siitä, miten pitkittynyt pandemiatilanne on vaikuttanut vastaajien elämään yleisesti. Kyselyt ovat tämän raportin liitteinä.

2.2 Vastaajien taustatiedot

Kuten taulukosta 1 käy ilmi, kummassakin kyselyssä vastaajat jakautuivat melko tasaisesti tiedekunnan eri laitosten kesken, mutta keväällä 2021 vastausprosentti keskimäärin puolittui vuotta aiemmasta. Kevään 2020 kyselyssä prosentuaalisesti eniten vastauksia saatiin historian ja etnologian laitoksen sekä soveltavan kielentutkimuksen keskuksen jatko-opiskelijoilta. Samat laitokset olivat aktiivisimpia myös vuotta myöhemmin, vaikka niiden vastausprosentit laskivatkin huomattavasti edellisestä keväästä.

Taulukko 1. Jatko-opiskelijoiden kokonaismäärä ja kyselyihin vastanneet laitokset.

	Jatko-opiskelijoita 2020/2021	Vastaajia 2020/2021	Vastausprosentti 2020/2021
Historian ja etnologian laitos	83/73	29/16	34,9/21,9
Kieli- ja viestintätieteiden laitos	123/101	31/14	25,2/13,9
Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitos	163/153	42/21	25,8/13,7
Soveltavan kielentutkimuksen keskus	38/38	13/6	34,2/15,8
Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos	185/178	49/21	26,5/11,8
Yhteensä	592/543	164/78	27,7/14,4

Taulukko 2 esittää vastaajien jatko-opintojen rahoitustilannetta. Kummankin kyselyn vastaajista yli puolet ilmoitti rahoitustilanteekseen ”jokin muu”, joka tarkoittaa suurimmalla osalla sitä, että he suorittavat jatko-opintojaan muun työn ohella tai että heillä ei ole rahoitusta opinnoilleen. Noin viidennes kertoi suorittavansa jatko-opintojaan väitöskirjatutkijan työsuhteessa (keväällä 2020 nimityksenä oli tohtorikoulutettavan työsuhde) ja apurahalla työskenteleviä oli hieman yli (kevät 2020) tai alle neljännes (kevät 2021) vastaajista.

Taulukko 2. Kyselyihin vastanneiden jatko-opintojen rahoitustilanne.

	Kevät 2020		Kevät 2021	
	Vastaajia	%-osuus	Vastaajia	%-osuus
Tohtorikoulutettavan/väitös- kirjatutkijan työsuhde	32	20	17	22
Apuraha	45	27	18	23
Muu tilanne	87	53	43	55
Yhteensä	164		78	

Kevään 2020 kyselyyn vastanneista 34 prosenttia ilmoitti jatko-opintojensa olevan alkuvaiheessa, 31 prosenttia keskivaiheilla ja 35 prosenttia loppuvaiheessa. Vuotta myöhemässä kyselyssä vastaavat prosenttiosuudet olivat 40, 37 ja 23. Kevään 2021 kyselyyn siis vastasi vähemmän loppuvaiheen ja enemmän alku- ja keskivaiheen jatko-opiskelijoita kuin keväällä 2020. Taulukosta 3 saa yksityiskohtaisemman kuvan vastaajien opintojen vaiheesta.

Taulukko 3. Kyselyihin vastanneiden jatko-opintojen valmiusaste.

	Kevät 2020		Kevät 2021	
	Vastaajia	%-osuus	Vastaajia	%-osuus
0–20 %	49	30	22	28
21–40 %	29	18	24	31
41–60 %	26	16	10	13
61–80 %	20	12	11	14
81–100 %	40	24	11	14

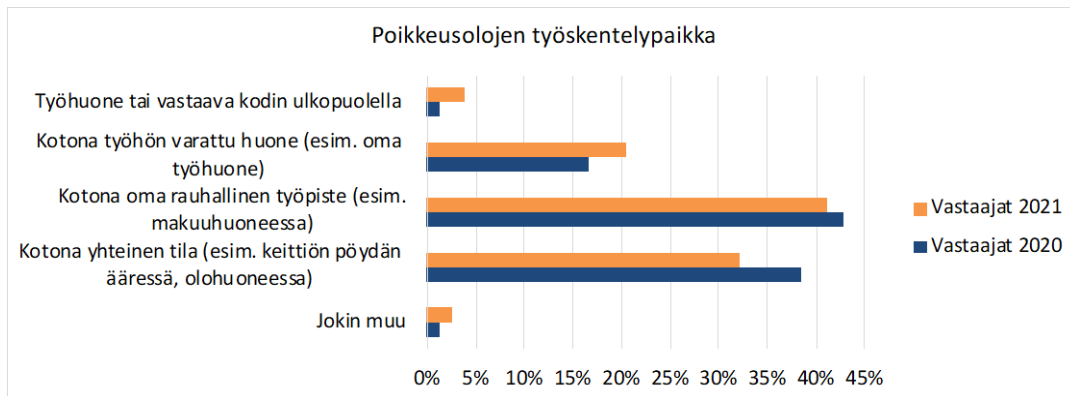
3 KYSELYIDEN TULOKSET

Tässä luvussa tarkastellaan kummankin kyselyn tuloksia vertaamalla niitä toisiinsa. Vastausten laitoskohtaisia eroja on tarkoituksenmukaista tutkia vain kevään 2020 aineistossa, jossa vastausten lukumäärä oli huomattavasti suurempi kuin vuotta myöhemmin kerätyssä aineistossa. Esittelemme määrällisessä aineistossa esiintyviä laitoskohtaisia eroja silloin, kun erot ovat huomattavia. Laadullisessa aineistossa laitoskohtaisia eroja ei tarkastella.

3.1 Jatko-opintojen edistäminen pandemian aikana

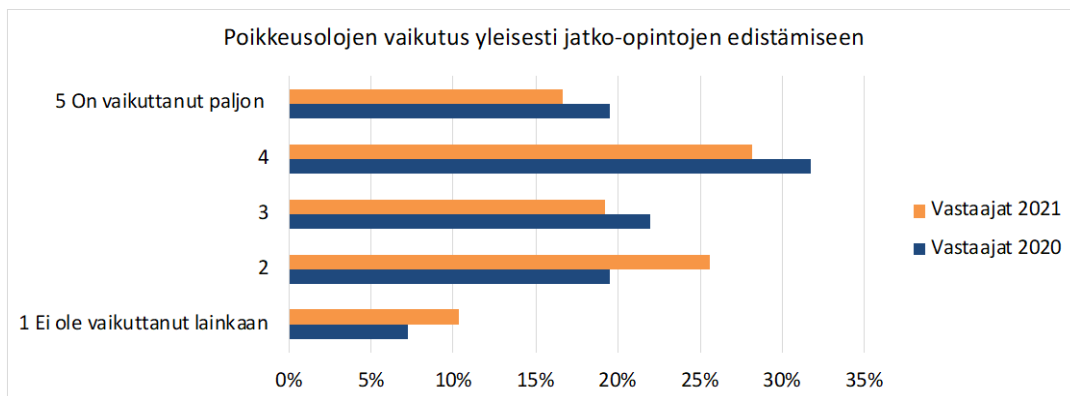
Kuvio 1 esittää jatko-opiskelijoiden työskentelypaikkaa pandemian aikana. Odotetusti vain muutama kyselyihin vastanneista työskenteli pandemian aikana kodin ulkopuolella sijaitsevassa työhuoneessa (keväällä 2020 kaksi ja keväällä 2021 kolme vastaajaa). Yli puolella vastaajista oli sen sijaan kotona käytettävissään työskentelyyn varattu huone tai muu rauhallinen työpiste. Keväällä 2020 kuitenkin noin 38 prosenttia vastaajista työskenteli kotona yhteisessä tilassa; vuotta myöhemmin vastanneilla prosenttiosuus oli hieman pienempi, noin 32.

Kuvio 1. Poikkeusolojen työskentelypaikka keväällä 2020 ja 2021.

Kuviosta 2 käy selville, että keväällä 2020 yli puolet vastaajista koki pandemian aiheuttaman poikkeustilanteen vaikuttavan jatko-opintojen edistämiseen paljon tai melko paljon. Neljäsosa vastaajista taas oli sitä mieltä, että pandemia ei vaikuta lainkaan tai juuri lainkaan heidän jatko-opintoihinsa. Pandemian ja poikkeusolojen pitkittyminen näyttäisi vaikuttaneen kokemukseen jatko-opintojen edistämisestä hieman yllättävällä tavalla: Kevään 2021 vastaajista 36 prosenttia oli sitä mieltä, että pandemia ei ole vaikuttanut heidän jatko-opintoihinsa lainkaan tai juuri lainkaan, ja 45 prosenttia koki, että vaikutusta on ollut paljon tai melko paljon. Vaikka vastaajat eivät välttämättä ole samoja molemmissa kyselyissä, vastausten muuttuminen positiivisempaan suuntaan pandemian pitkittyessä viittaa siihen, että alkujärkytyksen jälkeen uuteen tilanteeseen sopeutuminen on ollut mahdollista. Kyselytulosten perusteella jatko-opintojen vaiheella ei ole merkitystä kokemukseen pandemian vaikutuksista.

Kuvio 2. Poikkeusolojen vaikutus jatko-opintojen edistämiseen.

Likert-asteikollista kysymystä täydentäneen avokysymyksen vastauksissa osallistujat jakoivat myönteisiä ja kielteisiä kokemuksiaan siitä, miten pandemia on vaikuttanut heidän jatko-opintojensa edistämiseen. Keväällä 2020 vastauksia saatiin yhteensä 149 ja vuotta myöhemmin 73. Vastauksissa korostuu selvästi negatiivisten vaikutusten osuus. Seuraavaksi tarkastelemme näitä vastauksia yksityiskohtaisemmin.

3.1.1 Poikkeusolojen myönteiset vaikutukset jatko-opintojen edistämiseen

Mahdollisuus keskittyä varsinaiseen työhön. Kevään 2020 kyselyssä pandemian aiheuttaman poikkeustilanteen myönteisimpänä vaikutuksena korostui se, että esimerkiksi konferenssien, tapahtumien ja matkustamisen loppumisen myötä vastaajat kokivat saavansa keskittyä tutkimuksen tekemiseen: peräti 28 vastaajaa mainitsi tämän hyödyn. Kolme vastaajaa taas piti kotona olevaa työympäristöä rauhallisempana kuin yliopistolla sijaitsevaa työhuonetta ja siksi he kokivat, että poikkeusaikana heillä on ollut enemmän aikaa työskennellä rauhassa. Vuotta myöhemmin toteutetussa kyselyssä 14 vastaajaa mainitsi, että poikkeusolojen myötä heillä on enemmän työrauhaa, ja seitsemän vastaajan mielestä poikkeusolot toivat lisää aikaa tutkimukselle. Seitsemän vastaajaa piti myönteisenä myös sitä, että työmatkaan ei kulu aikaa.

Lainauksia vastauksista:

Vähemmän turhaa draamaa ja negatiivisuutta. Saa keskittyä omaan tekemiseen. Paine sosiaalisuuteen ja työyhteisössä verkostoitumiseen on sellaista mistä en nauti. Sitä on yliopistolla nykyään korostuneen paljon. Koronan ansiosta minun ei sitä tarvitse tehdä.

Working from home saves a lot of time and is very practical.

Etäyhteyksien mukanaan tuomat positiiviset asiat. Kummassakin kyselyssä nousi selvästi esiin se, että tapahtumien ja kurssien siirtyminen etätoteutuksiksi koettiin erittäin positiivisena muutoksena: Kevään 2020 kyselyssä 14 vastaajaa piti myönteisenä verkko-opintojen lisääntymistä, mikä mahdollistaa osallistumisen ilman matkustamista ja lisää yliopistoyhteisöön kuulumisen tunnetta etenkin niillä, jotka tekevät tutkimustaan muun työn ohella, käytännössä kokonaan kotoa käsin. Vastauksissa toivottiinkin, että tämä käytäntö jatkuisi myös myöhemmin. Lisäksi kuusi vastaajaa nosti esiin myönteisenä asiana sen, että joitakin aineistoja, kirjallisuutta ja kirjaston palveluja on

mahdollista käyttää myös verkossa ja neljä vastaajaa kehui etäohjauksen toimivuutta.

Vuotta myöhemmässä kyselyssä peräti 21 vastaajaa nosti esiin etäyhteyksien mukanaan tuomat mahdollisuudet osallistua erilaisiin tapahtumiin huomattavasti helpommin kuin aiemmin.

Lainauksia vastauksista:

Participated in conferences, workshops and meetings remotely. Save commuting and travelling time and money.

Etätyöskentely on monilta osin ollut toimivaa. Esim. erilaiset tapahtumat, seminaarit ym. saattavat toimia yllättävänkin hyvin etänä, ja samoin nyt on mahdollista osallistua myös kansainvälisiin tapahtumiin entistä paremmin.

Mahdollisuus säädellä omaa työrytmiä. Myös etätyöskentelyn tarjoamat mahdollisuudet vaikuttaa omaan työskentelyrytmiin ja omiin työskentelytapoihin nousi esiin kummassakin kyselyssä positiivisena asiana. Kevään 2020 vastaajista kymmenen piti siitä, että työajan voi etätyöskentelyssä muokata haluamakseen helpommin kuin lähityöskentelyssä, mikä helpottaa esimerkiksi perheen ja työn yhteensovittamista. Työskentelyn voi vaikkapa aloittaa aikaisemmin tai myöhemmin kuin toimistotyössä yleensä on tapana ja voi pitää taukoja ja liikkua välillä ilman, että kukaan ihmettelee moista käyttäytymistä. Lisäksi etätyöskentelyn myötä voi olla helpompi työskennellä halutessaan myös iltaisin. Kevään 2021 vastaajista viiden mielestä jatko-opintojen edistäminen kotoa käsin on lisännyt omaan työskentelyyn joustavuutta. Vaikka yliopistojen opetus- ja tutkimushenkilöstö noudattaa kokonaistyöaikaa ja työaikojen luullaan usein olevan hyvinkin joustavat, jatko-opiskelijoiden näkemykset etätyöskentelyn lisäämästä joustavuudesta ehkä osoittavat sen, että suomalainen käsitys toimistotyöajasta on kuitenkin sellainen, että se sijoittuu aamukahdeksan ja iltapäiväviiden välille. Tästä poikkeaminen vaatii ajattelutavan muutosta, joka taas voi olla itsenäisessä mutta joskus myös yksinäisessä etätyöskentelyssä helpompi käynnistää kuin ryhmäpaineisessa työyhteisössä.

Lainauksia vastauksista:

Työrauha on ollut hyvä viime syksystä alkaen, työn ja perheen yhteensovittaminen on ollut helpompaa.

Keskittyminen työhön on ollut helpompaa, jos on saanut olla yksin kotona.

On ollut vähemmän painetta jakaa työaikaa esim. erilaisiin seminaareihin osallistumiseen. Käytettävissä oleva aika on ollut helpompi suunnata väitöstutkimukseen.

Positiivisia: etätöissä parempi työrauha ja stressittömämmät aamut.

Ajanhallinta on vapaampaa ja työskentely joustavampaa.

Positiivisina puolina täytyy ehdottomasti mainita töiden ja yhteiskunnan lipeäminen vakaasta aamuihmisten maailmasta, jossa kunnollista kansalaista mitataan sillä, että hän on aamulla aikaisin työpisteellä. Koronan tuoma jousto helpottaa iltatytmisen ihmisen elämää huomattavasti.

Uudet mahdollisuudet. Sekä kevään 2020 että kevään 2021 kyselyn vastauksissa oli nähtävissä pandemian ja poikkeusolojen tarjoamat uudenlaiset mahdollisuudet. Keväällä 2020 viisi vastaajaa piti myönteisenä sitä, että on saanut oppia työskentelemään uudella tavalla, ja neljä vastaajaa mainitsi esimerkiksi Zoomin ja muiden entuudestaan tuntemattomien ohjelmistojen käytön oppimisen. Lisäksi kolme vastaajaa kertoi oppineensa etätyöskentelyn myötä tehokkaammaksi ja keskittymään olennaiseen aiempaa paremmin. Kaksi vastaajaa piti hyvänä sitä, että on ehtinyt perehtyä kirjallisuuteen syvällisemmin ja toiset kaksi olivat alkaneet kokea tutkimustyönsä erittäin merkitykselliseksi ja tärkeäksi. Yksittäisissä vastauksissa mainittiin myös poikkeusolojen opettaneen armollisuutta itseä kohtaan sekä tuoneen lisää itsevarmuutta ja varmuutta tutkimukseen liittyvien päätösten tekemiseen. Kevään 2021 kyselyn yksittäisissä vastauksissa nousi esiin samantapaisia asioita: ylipäättään uusien asioiden oppiminen, olennaiseen keskittymisen ja priorisoinnin taitojen kehittyminen ja itsevarmuuden lisääntyminen. Lisäksi kaksi jatko-opiskelijaa oli muuttanut tutkimussuunnitelmaansa niin, että pandemiasta tuli osa tutkimusta.

Lainauksia vastauksista:

Opportunities to learn new things.

Luettu on ja paljon.

Itsetuntemus on kasvanut.

Sain koronaan liittyen kerättyä kiinnostavan aineiston ja pandemiasta tuli osa väitöskirjaa, lisäten kenties sen kiinnostavuutta ja ajankohtaisuutta.

Positiivisena asiana voi nähdä, että olen osannut priorisoida ja sen takia toimia.

Jatko-opintojen ja tutkimuksen eteneminen. Jotkut kummankin kyselyn vastaajista olivat tyytyväisiä siihen, että heidän tutkimuksensa on edennyt poikkeusolojen aikana. Kevään 2020 vastauksissa nousi esiin positiivisena

esimerkiksi se, että aineisto oli jo kerätty ja keskeinen kirjallisuus omassa kirjallisuudessa, joten tutkimusta saattoi edistää vaivattomasti. Lisäksi mainittiin etäyhteyksien ja muun teknologian hyvä toimiminen sekä tutkimusrahoitus, jonka turvin voi työskennellä. Myös eri tahojen tarjoama henkinen tuki nostettiin esiin yksittäisissä vastauksissa. Keväällä 2021 annetuissa vastauksissa toistuivat samantapaiset asiat. Yksi vastaaja jopa kertoi olevan pandemian ansiosta, että hänen väitöskirjansa valmistui.

Lainauksia vastauksista:

A positive work-related experience was that I was able to get salary from the university, which wouldn't have been possible if the pandemic didn't happen.

Sain pari rahoitusta yliopistolta luultavasti sen vuoksi, että koronan vuoksi ei tullut matkakuluja laitokselle. Minulle siis koronasta oli hyötyä.

Toisaalta koronavirus on ollut perusteluna kaukolainojen saamiselle paikalliseen toimipisteeseen, mikä on auttanut työtä valtavasti.

Koska kulkemiseen, eikä ihmisten kohtaamiseen ole kulunut aikaa, oli mahdollisuus keskittyä rauhassa kirjoittamiseen. Työ valmistui pandemian ansiosta.

3.1.2 Poikkeusolojen kielteiset vaikutukset jatko-opintojen edistämiseen

Keskittymisvaikeudet sekä työn ja vapaa-ajan sekä muun arjen sekoittuminen. Kevään 2020 kyselyyn vastanneista peräti 37 nosti esiin ongelman koti- ja työarjen sekoittumisessa. Vastauksissa kerrottiin esimerkiksi lapsen tai muun perheenjäsenen jatkuvasti aiheuttamista keskeytyksistä työhön, mikä haittaa keskittymistä ja vaikuttaa tehokkaan työajan määrään työpäivän aikana. Lisäksi 16 vastaajaa kertoi työ- ja kotiarjen sekoittuvan toisiinsa, koska ollaan koko ajan kotona. Työ- ja kotiarjen sekä työn ja vapaa-ajan sekoittuminen nousi esiin myös kevään 2021 kyselyn vastauksissa mutta huomattavasti vähemmässä määrin: nämä haasteet mainittiin vain viidessä vastauksessa. Lisäksi neljä vastaajaa mainitsi eri syistä johtuvista vaikeuksista keskittyä työkentelyyn.

Lainauksia vastauksista:

Työhön ollut vaikea keskittyä pandemian takia yleensä.

Työtä ja vapaa-aikaa on vaikea erottaa toisistaan. Toisaalta kaiken muun elämän ollessa hyvin rajoitettua onpahan voinut keskittyä töihin.

Tasapaino työn ja arjen välillä on huonontunut ja tuntuu, että elämäni sisältö ei ole kuin väitöskirjaa.

Karanteenit ovat vaikeuttaneet työskentelyä, kun koko perhe on samaan aikaan kotona. Lisäksi työpäivän päättäminen ei tapahdu nyt yhtä yksiselitteisesti kuin aiemmin, kun työt jäi yo:lle.

Haasteet muun työn ja jatko-opintojen yhdistämisessä. Kuten taustatiedoista käy ilmi (ks. Taulukko 2), suurin osa kyselyihin vastanneista jatko-opiskelijoista rahoittaa opintojaan jollakin muulla tavoin kuin väitöskirjatutkijan työsuhteessa tai apurahatutkijana, mikä useimmissa tapauksissa tarkoittaa opintojen suorittamista muun työn ohella tai ilman rahoitusta. Pandemian aikana työtilanteet muissa tehtävissä ovat voineet muuttua aiempaa kuormittavammiksi ja vähentäneet jatko-opintoihin käytettävissä olevaa aikaa. Tällaisista haasteista kertoi kevään 2020 kyselyssä 13 ja kevään 2021 kyselyssä seitsemän vastaajaa.

Lainauksia vastauksista:

Opiskelemaan ei ehtinyt, koska opetustyön valmisteluun meni varsinkin aluksi valtavasti aikaa.

Olen kokopäivätyössä, ja työn määrä on lisääntynyt paljon, joten aikaa jatko-opintojen edistämiseen on vähemmän.

Ei ole apurahaa, joten joudun tekemään muuta työtä: muu työ on koronan takia todella ruuhkassa ja tutkimukselle ei ole aikaa.

Haasteet kirjallisuuden, tutkimusaineistojen yms. saavutettavuudessa. Kevään 2020 kyselyn vastauksissa korostuivat myös poikkeusolojen vaikutukset tutkimuksen tekemiseen: 16 vastauksessa mainittiin tutkimuskirjallisuuden saavutettavuuteen liittyvät haasteet ja 15 vastauksessa nostettiin esiin aineistonkeruun hankaluudet. Lisäksi viidessä vastauksessa kommentointiin arkistojen sulkemisesta johtuvia ongelmia. Keväällä 2021 aineistonkeruun haasteista kerrottiin yhdeksässä vastauksessa; lähdekirjallisuuden saavutettavuuden ja kirjastojen kiinni olemisen taas nosti esiin kuusi vastaajaa.

Lainauksia vastauksista:

Jos lähdekirjallisuutta ei ole saatavissa sähköisesti, mutta minulla on se kuitenkin olemassa vakituksessa asuinpaikassani, minulla ei ole tällä hetkellä mahdollisuutta käyttää sitä.

Tutkimuksen teko on täysin yksin ja ilman aineistoja hankalaa.

Arkistot ja ulkomaat menneet kiinni, joten aineistojen kerääminen estynyt.

Kirjaston rajoitukset!

Sosiaalisten kontaktien puuttumiseen liittyvät haasteet. Niin yliopistoyhteisön puuttuminen kuin muidenkin sosiaalisten kontaktien väheneminen tai puuttuminen ovat kuormittaneet sekä kevään 2020 että kevään 2021 kyselyyn vastanneita jatko-opiskelijoita. Yliopistoyhteisöön liittyviä kommentteja oli kevään 2020 kyselyssä yhteensä 17 ja muiden sosiaalisten suhteiden puuttuminen mainittiin viidessä vastauksessa. Vuotta myöhemmin yliopistoyhteisöön ja kollegiaaliseen tukeen liittyviä kommentteja oli 19 ja sosiaalisten kontaktien väheneminen mainittiin viidessä kommentissa. Lisäksi yksinäisyydestä tai eristyneisyydestä kerrottiin kymmenessä vastauksessa; keväällä 2020 samantapaiset kommentit olivat yksittäisiä. Pitkittyneet poikkeusolot ovat siis lisänneet jatko-opiskelijoiden yksinäisyyttä.

Lainauksia vastauksista:

Yhteisön ja yhteisöllisyyden puute. Keskustelujen puute työkavereiden kanssa.

Työyhteisön tuki korona-aikana on jäänyt vähäiseksi, kun ei ole voinut olla työpäikällä eikä nähdä kasvokkain.

Isolation, losing sense of community and meaning in work place.

Lähinnä negatiivisesti omaan jaksamiseen, kun tuntuu, että on ihan yksin tutkimukseni kanssa eikä ole ketään kenen kanssa juttelisi edes niitä näitä (saati sitten tutkimukseen liittyvää).

Eristäytyneisyys kuormittaa.

Eristäytyneisyys ja yksinäisyys ovat aiheuttaneet masennusta, ahdistuneisuutta, rytmihäiriöitä, univaikeuksia, painonnousua ja kunnon laskua.

Rahoitukseen ja työmahdollisuuksiin liittyvät asiat. Jotkut kyselyihin vastanneista kantoivat huolta myös taloudelliseen pärjäämiseen sekä jatko-opintojen aikana että niiden jälkeen liittyvistä asioista. Keväällä 2020 kyselyyn vastanneista viisi pohti toimeentuloa ja neljä rahoituksen loppumista kesken väitöstyön sen viivästymisen takia. Vuotta myöhemmin kerätyissä vastauksissa oli vain yksittäisiä mainintoja taloudellisista haasteista. Vaikka niistä ei tämän kysymyksen vastauksissa juuri kerrottukaan, luvusta 3.3.3 käy ilmi, että 41 prosenttia vastanneista oli kohdannut poikkeusolojen aikana jonkinlaisia rahoitukseen liittyviä haasteita.

Lainauksia vastauksista:

Pandemia on lisännyt taloudellista epävarmuutta perheessäni puolison työtilanteen vuoksi, tämä kuormitti erityisesti viime vuoden puolella.

En ole saanut apurahoja, koska ne menevät koronan takia tärkeämpiin kohteisiin.

Benefits agencies cannot be visited in person so phone and email explanations have had to happen and so no money for 3 months.

Henkisiin ja fyysisiin voimavaroihin liittyvät asiat. Kummankin kyselyn vastauksissa nousi esiin monenlaisia henkisiin ja fyysisiin voimavaroihin sekä jaksamiseen liittyviä kysymyksiä. Pandemiaan tai tulevaisuuteen yleensä liittyvä epävarmuus aiheutti stressiä kymmenelle keväällä 2020 kyselyyn vastanneelle. Lisäksi neljä vastaajaa mainitsi poikkeusolojen henkisen kuormittavuuden. Yksittäisissä vastauksissa mainittiin myös esimerkiksi työtyytyväisyyden väheneminen ja huoli läheisistä. Kevään 2021 vastauksissa keskeiseksi nousi tilanteen kuormittavuus ja stressin lisääntyminen; näistä kertoi neljä vastaajaa. Yksittäisissä vastauksissa mainittiin myös esimerkiksi huoli läheisistä sekä poikkeusolojen ja pandemian aiheuttama epävarmuus.

Lainauksia vastauksista:

Yksin kotona työskentely on vähentänyt motivaatiota.

Läheisistä ja omasta terveydestä huolehtiminen on tuottanut ylimääräistä stressiä.

Työstä saa vähemmän iloa, kun ei näe ketään kasvokkain tai jaa lounashetkeä ym. Kaikki tuntuu samalta vellovalta massalta ja positiivinen palaute ja signaalit ovat vähissä.

Jaksamiseni väitöskirjan kanssa on aika nollassa, kun päivätyötäkin täytyy tehdä yksin 8h päivässä läppärin näyttöä tihrustaen.

Myös huoli tilanteesta on vaikuttanut negatiivisesti jaksamiseen ja mielialaan.

Epävarmuus ja rajoitukset ovat kuormittaneet henkisesti, myös pelko sairastumisesta, yksi karanteeni perheessä koettukin.

Aikatauluttamiseen liittyvät haasteet. Jatko-opintojen aikatauluttamiseen liittyvistä erilaisista haasteista kerrottiin kummankin kyselyn vastauksissa. Keväällä 2020, kun tilanne oli vielä uusi, seitsemän vastaajaa kertoi uusien työskentelytapojen ja käytäntöjen opetteluun vievän paljon aikaa, mikä taas tuntui vähentävän varsinaiseen työskentelyyn käytettävissä olevaa aikaa. Neljä vastaajaa oli joutunut muuttamaan tutkimussuunnitelmaansa joko tutkimuksen

toteuttamisen tai aikataulun osoittauduttua poikkeusoloissa haasteelliseksi. Lisäksi neljässä vastauksessa kerrottiin työskentelyn aikatauluttamiseen liittyvistä haasteista ja kahdessa työn tavoitteellisen organisoinnin vaikeuksista kotioloissa. Keväällä 2021 kyselyyn vastanneista kaksi kertoi tutkimuksen peruuntumisesta tai suunnitelmien merkittävästä muuttumisesta. Muita haasteita esimerkiksi työskentelyn rytmittämisessä tai yleisessä arjen hallinnassa mainittiin yksittäisissä vastauksissa.

Lainauksia vastauksista:

Negatiivisia sen verran että ihan suoraa aikataulullista myöhästymistä tuli erit. viime kevään takia noin 4 kk. Ei se nyt mitään tässä vaiheessa kun taas ollaan työn päällä ja hyvässä flowssa, mutta tässä välissä oli kyllä tuskaista.

A force for changing my PhD topic substantially which give worry about my future carrier and wether I can squeeze some of my original plans into my last year so that I would still reach my PhD goals to some extend.

Moreover I had to change my PhD topic completely because it was not possible to collect data from human subjects safely.

Vuorokausirytmii heittelee, kun ei ole mitään kunnollista kodin ulkopuolista rutinaa kuten töihin meneminen.

Lasten hoito- ja kouluoloihin tulleet muutokset tekevät sen että on enemmän tilanteita jolloin lapset ovat kotona. Pienikin nuha, niin leikki-ikäinen on vähintään sen kolme neljä päivää kotona testiaikaa ja sitten tuloksia odotellessa, kouluikäinen kotikoulussa saman ajan. Omat suunnitelmat eivät näin ollen pidä, ja paikoin on tuntunut turhautavalta edes suunnitella tulevaa kun aina jokin tuntuu menevän pieleen.

Myös ruokailut ja arjen hallinta on ollut vaikeampaa korona-aikana.

Työskentelyoloihin liittyvät haasteet. Kummankin kyselyn vastaajilla oli jonkinlaisia haasteita, jotka liittyvät työskentelyoloihin. Kevään 2020 vastauksissa eniten kommentoitiin huonoa työergonomiaa; se mainittiin kymmenessä vastauksessa. Myös työpisteen puuttuminen ja erityyppiset laitteisiin tai ohjelmistojen käyttöön liittyvät ongelmat olivat esillä yksittäisissä vastauksissa. Tämän lisäksi yksittäisissä vastauksissa kommentoitiin hieman eri näkökulmista etäyhteyksien epävakautta ja omien digitaalisten taitojen puutteita. Keväällä 2021 toteutetussa kyselyssä työskentelyoloihin liittyviä haasteita kommentoitiin vain yksittäisissä vastauksissa, jotka liittyivät työergonomiaan, työskentelytilojen puutteeseen ja erityyppisiin ohjelmisto- ja laiteongelmiin.

Lainauksia vastauksista:

Negatiivisena keskittymiskyvyn ja kunnollisten työtilojen puute on pahinta.

Vaikeuksia päästä skannaamaan yliopistolle.

Työergonomia, tilojen puute (esim. erityisjärjestelyt kotona, että voi toteuttaa haastatteluita).

Matkustamiseen ja verkostoitumiseen liittyvät haasteet. Kuten myös myöhemmin tässä raportissa käy ilmi (ks. 3.3.4 Verkostoituminen), matkustuksen rajoittaminen vaikutti merkittävästi jatko-opiskelijoiden elämään. Kevään 2020 vastaajista kymmenen kertoi konferenssien peruuntumisen ja kolme tutkijavaihdon keskeytymisen aiheuttamista hankaluuksista. Samat haasteet näkyivät myös vuotta myöhemmin toteutetun kyselyn vastauksissa mutta vain yksittäisinä mainintoina.

Lainauksia vastauksista:

En ole tavannut fyysisesti ohjaajiani enkä muita jatko-opiskelijoita, enkä ole voinut käydä konferensseissa, seminaareissa ym. ja se on jossain määrin synnyttänyt "eristyksissä olemisen" ja "irralisuuden" tuntemuksia.

Matkojen ja yhteistyökuvioiden peruuntuminen.

Jatko-opintoihin ja väitökseen liittyvät asiat. Poikkeusolot vaikuttivat myös jatko-opintoihin kuuluvien kurssien järjestämiseen ja väitöskirjaprosessin etenemiseen. Keväällä 2020 kyselyyn vastanneista jatko-opiskelijoista kolme kertoi väitöstilaisuuden siirtymisestä tai esitarkastuksen viivästyisestä pandemian takia. Lisäksi kolme vastaajaa koki stressaavaksi sen, että väitös todennäköisesti viivästyy. Keväällä 2021 samoja haasteita näkyi yksittäisissä vastauksissa mutta esiin nostettiin myös jatko-opintoihin kuuluvien kurssien järjestämiseen ja suorittamiseen liittyviä kysymyksiä.

Lainauksia vastauksista:

Jatko-opintoihin vaadittuja kursseja järjestetty vähemmän.

En pysty löytämään vertaistukea, en ymmärrä mitä pitäisi tehdä opintojen edistämässä (siis muut kuin itse väitöskirja). Jotain kursseja pitäisi käydä, mutta niiden käyminen etäopintoina on minulle todella vaikeaa.

Negative experiences were, in my opinion, that the remote teaching had significantly reduced quality, compared to contact teaching.

Väitös ja karonkka toteutuivat pienimuotoisina.

3.2 Poikkeusolojen vaikutukset työrauhaan

Kumpaankin kyselyyn vastanneista suurin osa koki, että oli saanut tehdä tutkimustyötään rauhassa (ks. Taulukko 4). Samaan aikaan kuitenkin yli puolet – keväällä 2020 lähes 60 prosenttia – oli sitä mieltä, ettei ollut saanut tehdä tutkimusta riittävästi päivässä. Lisäksi kevään 2020 kyselyn vastaajista hie- man yli puolet koki, että työskentely keskeytyi usein työskentelypaikasta joh- tuen. Vuotta myöhemmin kyselyyn vastanneista koki samoin noin 47 prosent- tia. Tämä selittyy luultavasti ainakin osittain sillä, että kevään 2020 vastaajista 38,4 prosenttia työskenteli perheen yhteisissä tiloissa ja vain 16,5 prosentilla oli käytössään työskentelyyn varattu huone, kun taas vastaavat prosentti- osuudet kevään 2021 vastaajilla olivat 32,1 ja 20,5 (ks. Kuvio 1).

Taulukko 4. Työrauhan kokeminen pandemia-aikana.

	Kevät 2020		Kevät 2021	
	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei
Oletko kokenut saavasi tehdä tutkimus- tasi riittävän rauhassa?	61,0 %	39,0 %	66,7 %	33,3 %
Oletko kokenut saavasi tehdä tutkimus- tasi riittävästi päivässä?	40,2 %	59,8 %	48,7 %	51,3 %
Onko työ keskeytynyt mielestäsi liian usein työskentelypaikastasi johtuen?	53,0 %	47,0 %	47,4 %	52,6 %

3.3 Poikkeusolojen vaikutukset jatko-opintojen eri osa-alueisiin

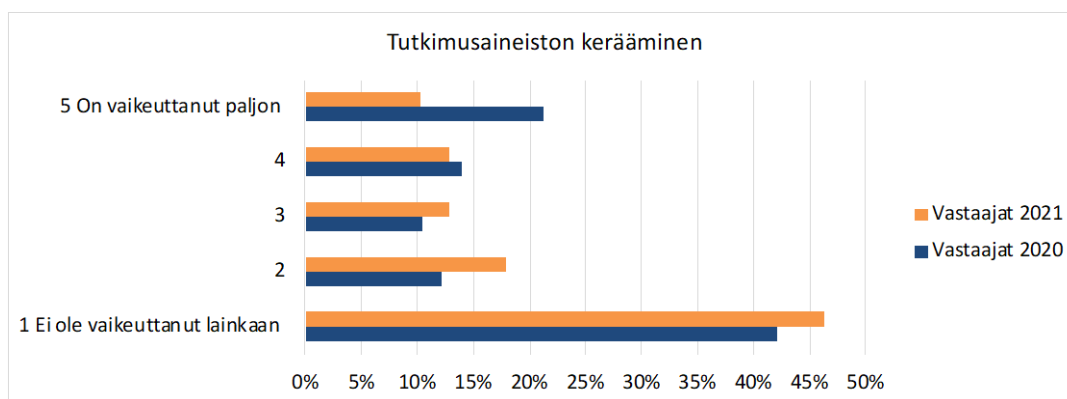
Jatko-opiskelijoilta kysyttiin myös poikkeustilanteen vaikutuksia tutkimuksen tekemisen ja jatko-opintojen eri alueisiin. Kysymystyyppinä käytettiin Likert-asteikollista kysymystä ja sitä täydentämään avointa kysymystä, jossa sai ker- toa tarkemmin poikkeusolojen aiheuttamista haasteista jatko-opintojen eri osa-alueisiin.

3.3.1 Tutkimusaineiston kerääminen, kirjallisuuden saavutettavuus ja ohjelmistojen käyttö

Vaikka keväällä 2020 esimerkiksi kirjastot, arkistot ja museot olivat kiinni ja myös kenttätyö ja haastattelut vaikeutuivat, yli puolet vastaajista koki, että pandemia vaikutti vain joko hyvin vähän tai ei lainkaan tutkimusaineiston ke- räämiseen (ks. Kuvio 3). Vuotta myöhemmin samoin ajattelevien vastaajien

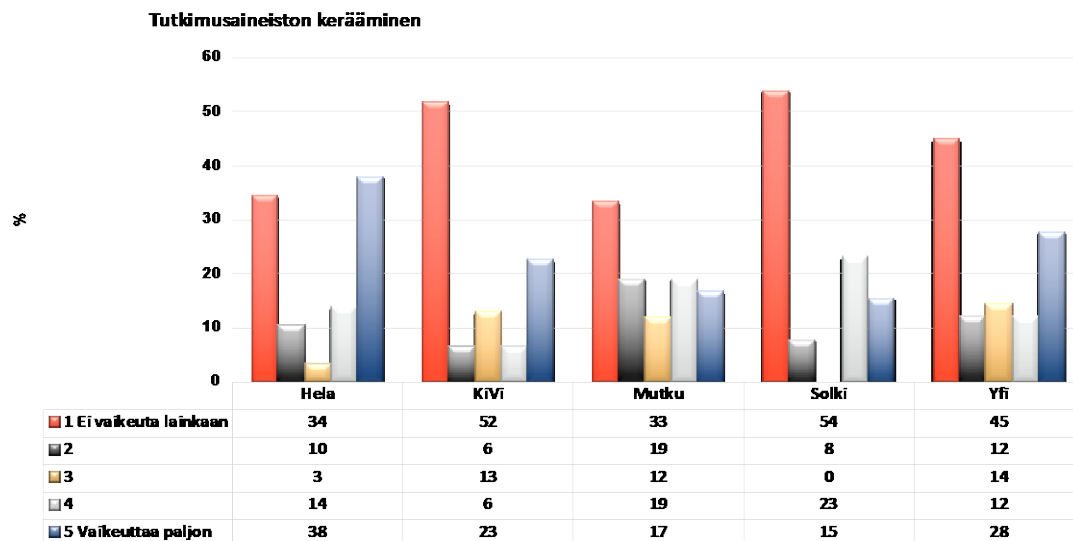
osuus oli vielä suurempi, noin 64 prosenttia. Paljon aineistonkeruun ongelmia oli keväällä 2020 noin viidenneksellä vastaajista ja vuotta myöhemmin noin joka kymmenennellä.

Kuvio 3. Poikkeusolojen aiheuttamat vaikeudet aineistonkeruuseen.

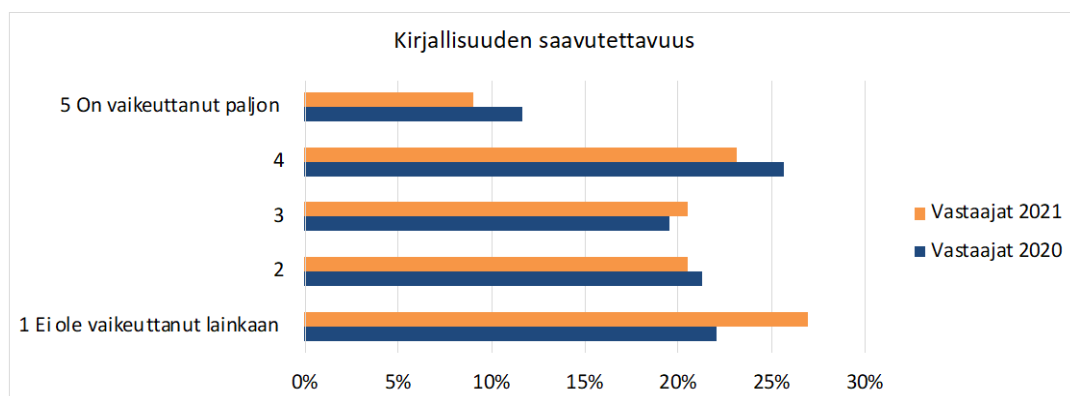
Kevään 2020 runsaampi aineisto mahdollisti myös laitoskohtaisten erojen tarkastelun, jota esittää kuvio 4: historian ja etnologian laitoksella (Hela) merkittäviä hankaluuksia aineistonkeruussa oli lähes 40 prosentilla, kun taas soveltavan kielentutkimuksen keskuksessa (Solki) sekä kieli- ja viestintätieteiden laitoksella (KiVi) yli puolella ei ollut minkäänlaisia vaikeuksia. Tämä selittyy aineistonkeruussa käytettävillä menetelmillä, väitöstutkimuksen vaiheella ja tutkimusasetelmalla: jos tutkimusasetelmaa on erittäin hankala muokata, aineistonkeruu vaatii esimerkiksi arkistoon tai museoon pääsemistä tai tutkimukseen osallistuvien kanssa lähikontaktissa olemista ja tutkimus on ollut aineistonkeruuvaiheessa juuri keväällä 2020, haasteet ovat luonnollisesti olleet erittäin suuria.

Kuvio 4. Poikkeusolojen aiheuttamat vaikeudet aineistonkeruuseen keväällä 2020 laitoksittain (prosenttiosuudet vastauksista).

Kirjallisuuden käsiksi pääsemisessä oli haasteita paljon tai melko paljon keväällä 2020 runsaalla kolmanneksella vastaajista, kun taas yli 40 prosentilla ongelmia ei ollut lainkaan, tai niitä oli vain vähän (ks. Kuvio 5). Tilanne oli hyvin samanlainen vuotta myöhemmin. Yliopiston kirjaston laajat digitaaliset kokoelmat varmasti auttoivat tutkimuksen tekoa silloinkin, kun kirjasto ei ollut muuten käytettävissä.

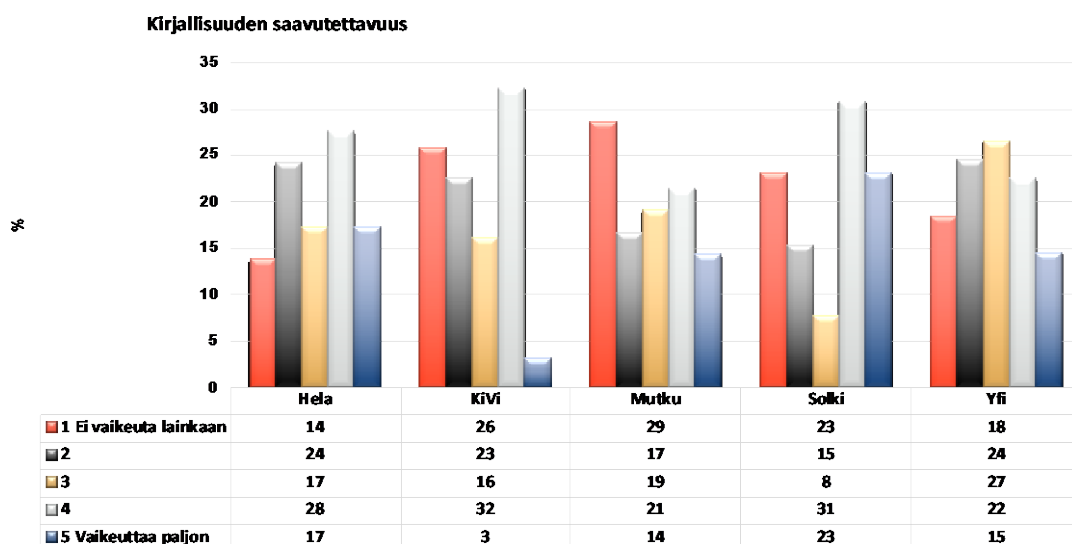
Kuvio 5. Poikkeusolojen aiheuttamat vaikeudet kirjallisuuden saavutettavuuteen.

E erityisen vähän kirjallisuuden saavutettavuuteen liittyviä haasteita oli musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitoksen sekä kieli- ja viestintätieteiden laitoksen jatko-opiskelijoilla (ks. Kuvio 6). Eniten haasteita oli soveltavan kielitutkimuksen keskuksen jatko-opiskelijoilla; tämä saattaa johtua siitä, että

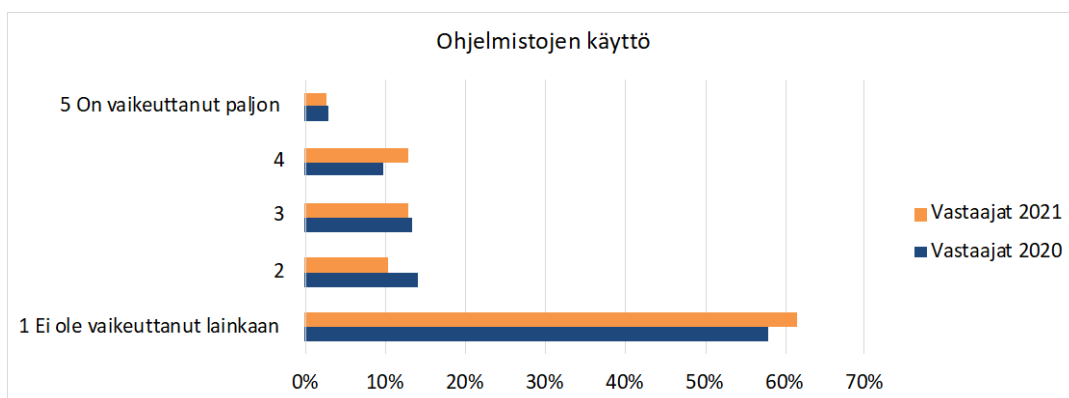
laitoksen jatko-opiskelijoiden moninaiisiin tutkimusaiheisiin liittyvää teoreettista kirjallisuutta ei vielä ole digitaalisessa muodossa, vaikka sähköisiä tutkimusartikkeleita ja tieteellisiä lehtiä onkin hyvin saatavilla.

Kuvio 6. Poikkeusolojen aiheuttamat vaikeudet kirjallisuuden saavutettavuuden keväällä 2020 laitoksittain (prosenttiosuudet vastauksista).

Kuten kuvio 7 näkyy, humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan jatko-opiskelijoilla ei ollut juurikaan haasteita ohjelmistojen käytössä poikkeusolojen aikana: Kumpaankin kyselyyn vastanneista alle viidellä prosentilla oli ohjelmien käyttöön liittyviä suuria hankaluuksia. Minkäänlaisia vaikeuksia taas ei ollut noin 60 prosentilla vastaajista.

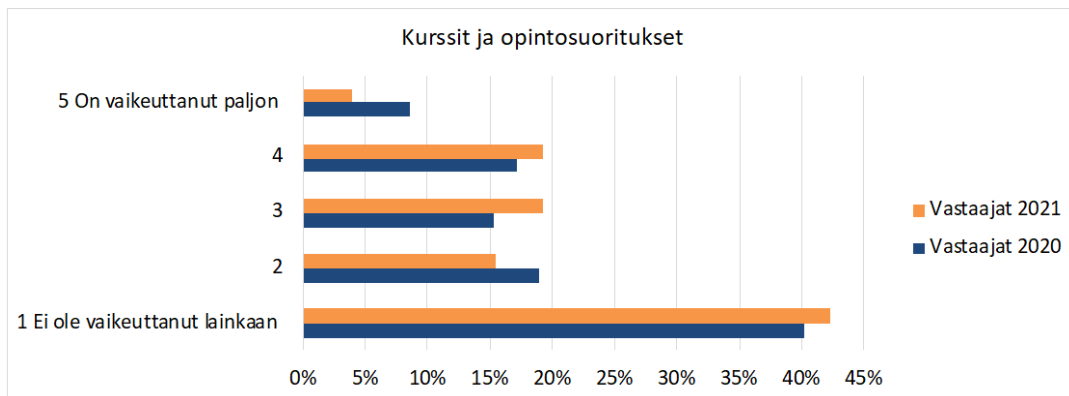
Kuvio 7. Poikkeusolojen aiheuttamat vaikeudet ohjelmistojen käyttöön.

3.3.2 Kurssit ja opintosuoritukset sekä ohjauksen saaminen

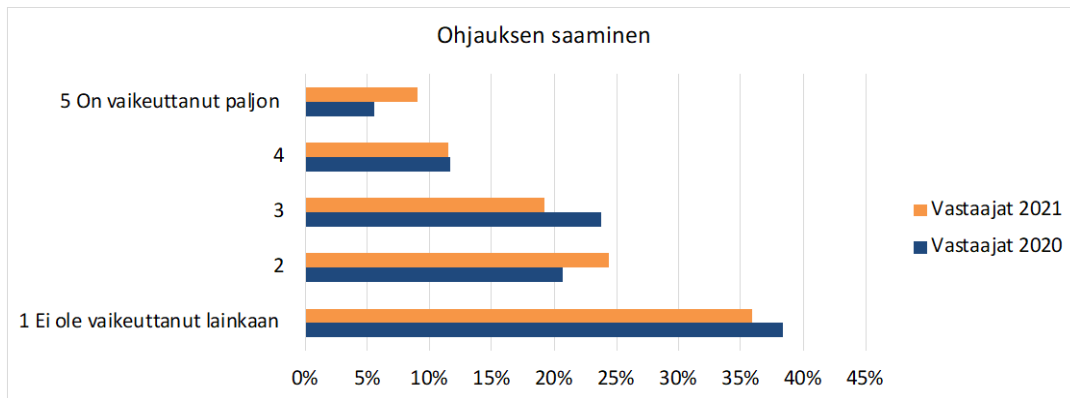
Kyselyiden perusteella humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan jatko-opiskelijat kokevat, että koronatilanne ei vaikuttanut merkittävästi kurssien suorittamiseen ja opintosuoritusten kerryttämiseen. Tämä käy ilmi kuviosta 8. Keväällä 2020 kyselyyn vastanneista hieman yli neljännes oli sitä mieltä, että poikkeusolot vaikeuttivat kurssien suorittamista paljon tai melko paljon, kun taas hieman yli 40 prosenttia vastaajista ei ollut kokenut tässä minkäänlaisia hankaluuksia. Vuotta myöhemmin vastanneiden tilanne oli samankaltainen mutta vielä valoisampi: vain noin 22 prosenttia vastaajista koki, että kurssien suorittamisessa oli ollut paljon tai melko paljon vaikeuksia, ja noin 42 prosenttia oli sitä mieltä, että vaikeuksia ei ollut ollenkaan.

Kuvio 8. Poikkeusolojen aiheuttamat vaikeudet kurssien suorittamiseen ja opintosuorituksiin.

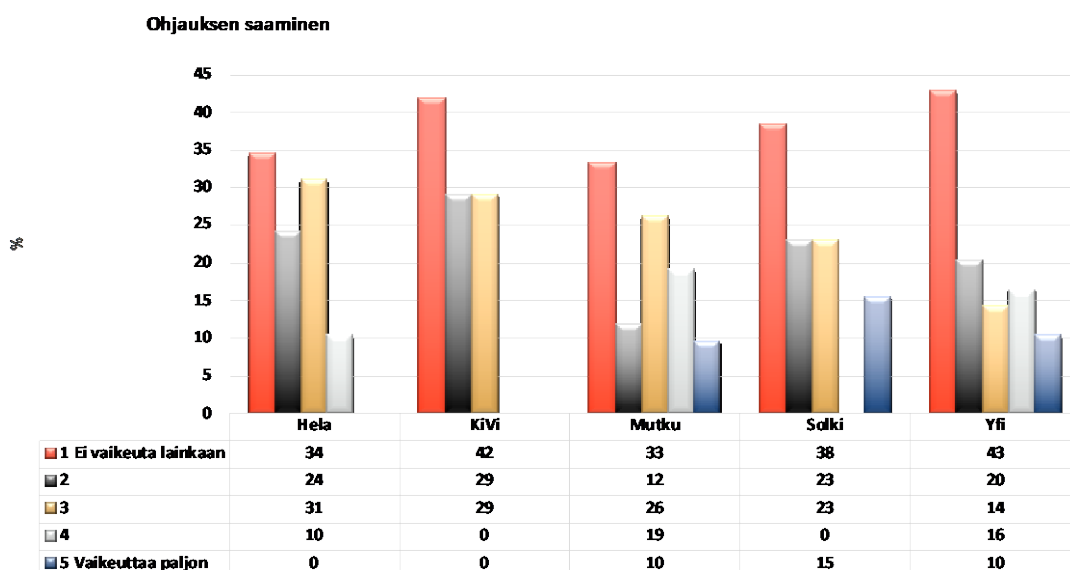
Kuvio 9 osoittaa sen, että kyselyihin vastanneiden mukaan poikkeusolot eivät vaikuttaneet juurikaan ohjauksen saamiseen. Ohjaukseen liittyviä haasteita oli kuitenkin hieman enemmän keväällä 2021 kuin vuotta aiemmin kyselyyn vastanneilla jatko-opiskelijoilla. Haastavista ajoista huolimatta ohjaajat näyttävät onnistuneen tukemaan ohjattaviaan, sillä kummassakin kyselyssä yli 35 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että poikkeusolot eivät vaikeuttaneet ohjauksen saamista lainkaan.

Kuvio 9. Poikkeusolojen aiheuttamat vaikeudet ohjauksen saamiseen.

Tarkasteltaessa lähemmin vuoden 2020 vastauksia huomataan kuitenkin selkeitä laitoskohtaisia eroja, joita kuvio 10 esittää. Poikkeusolot vaikeuttivat tuolloin eniten ohjauksen saamista musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen sekä yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksilla: näiden laitosten kyselyyn vastanneista jatko-opiskelijoista 29 (Mutku) ja 26 (Yfi) prosenttia koki, että poikkeusolot vaikeuttivat ohjauksen saamista paljon tai melko paljon. Toisaalta vastaajia, jotka olivat sitä mieltä, että poikkeusolot eivät vaikeuttaneet ohjauksen saamista lainkaan, oli eniten yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksella, noin 43 prosenttia. Vähiten haasteita ohjauksen saamisessa koettiin olevan kieli- ja viestintätieteiden laitoksella.

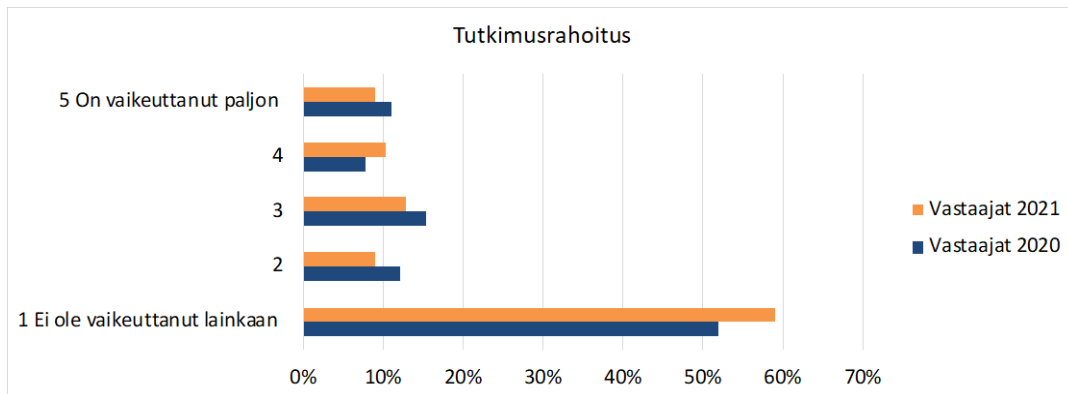
Kuvio 10. Poikkeusolojen aiheuttamat vaikeudet ohjauksen saamiseen keväällä 2020 laitoksittain (prosenttiosuudet vastauksista).

3.3.3 Tutkimusrahoitus

Poikkeusolot eivät kyselyihin vastanneiden mukaan vaikuttaneet merkittävästi tutkimusrahoituksen hankkimiseen, mikä käy ilmi kuviosta 11. Kummasakin kyselyssä kuitenkin lähes 20 prosenttia vastaajista koki, että poikkeusolot vaikeuttivat tutkimusrahoitusta joko paljon tai melko paljon.

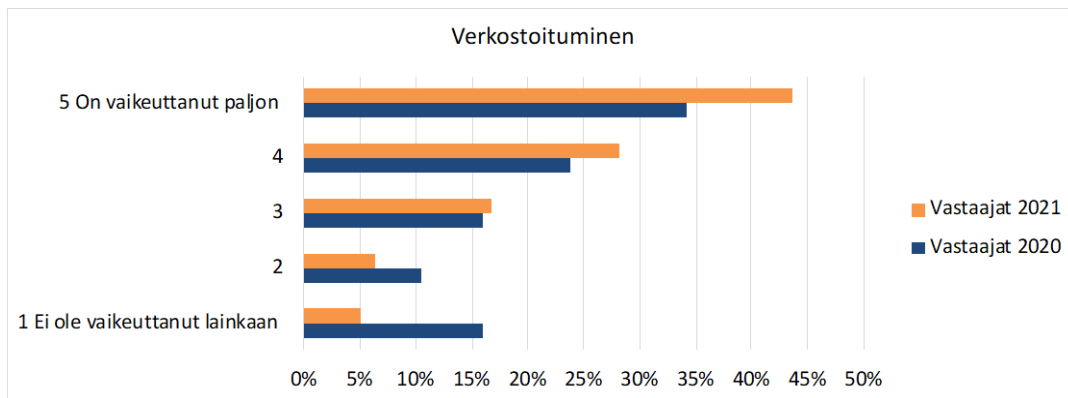
Kuvio 11. Poikkeusolojen aiheuttamat vaikeudet tutkimusrahoitukseen.

3.3.4 Verkostoituminen

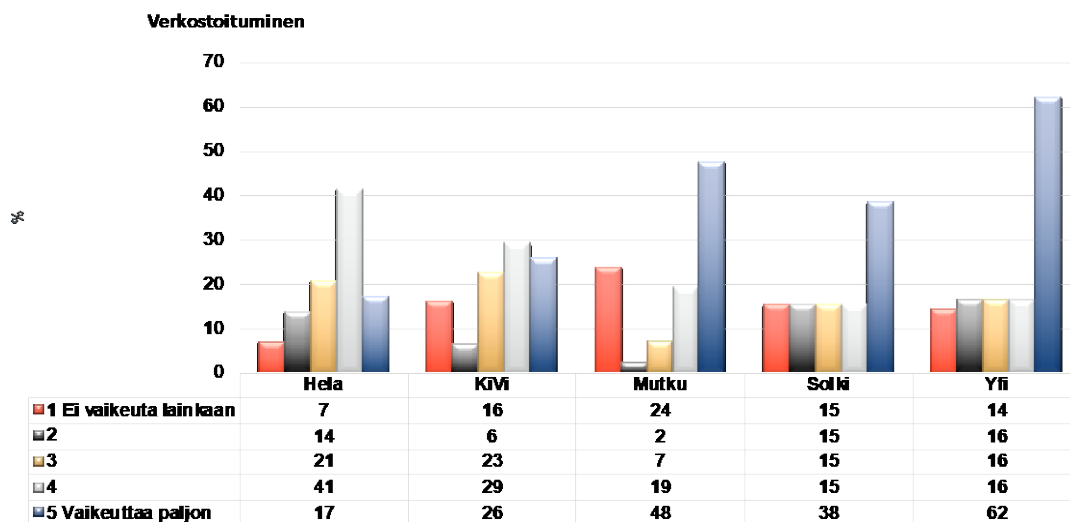
Kuten kuviosta 12 näkyy, etätyöskentely, matkustusrajoitukset ja konferenssien siirtyminen tuonnemmaksi, peruuntuminen tai vaihtuminen verkkovälitteiseksi tapahtumiksi vaikutti merkittävästi kyselyihin vastanneiden jatko-opiskelijoiden mahdollisuuksiin verkostoitua sekä yliopistoyhteisön sisällä että kansallisesti ja kansainvälisesti. Lisäksi verkostoitumiseen liittyvät haasteet koettiin vuoden 2021 kyselyssä huomattavasti suuremmiksi kuin vuotta aiemmin: Vastaajista yli 70 prosenttia oli sitä mieltä, että poikkeusolot vaikeuttivat verkostoitumista paljon tai melko paljon, kun kevään 2020 kyselyn vastaajista samaa mieltä oli noin 58 prosenttia vastaajista. Tätä vahvistaa se, että niiden vastaajien prosenttiosuus, joiden mielestä poikkeusolot eivät vaikeuttaneet verkostoitumista lainkaan, oli vuonna 2020 noin 15, mikä on kolminkertainen vuotta myöhempään, noin viiteen prosenttiin, verrattuna. Pandemian pitkittyminen on siis vaikuttanut etenkin verkostoitumiseen.

Kuvio 12. Poikkeusolojen aiheuttamat vaikeudet verkostoitumiseen.

Verkostoitumisen haasteissa oli keväällä 2020 myös suuria laitospohjaisia eroja, mikä käy ilmi kuvioista 13. Eniten haasteita oli yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksen ja vähiten historian ja etnologian laitoksen jatko-opiskelijoilla.

Kuvio 13. Poikkeusolojen aiheuttamat vaikeudet verkostoitumiseen keväällä 2020 laitoksittain (prosenttiosuudet vastauksista).

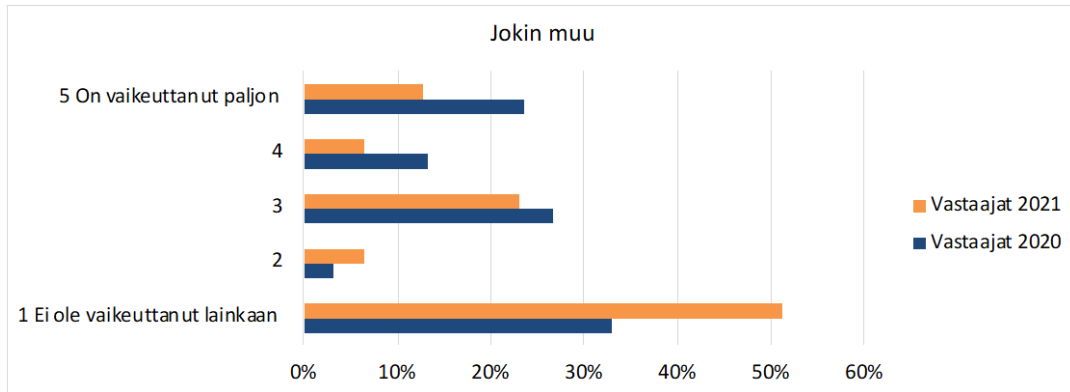

3.3.5 Muut vaikutukset

Edellä käsiteltyjen osa-alueiden lisäksi kyselyissä tiedusteltiin muita jatko-opintoihin liittyviä seikkoja, joihin poikkeusolot ovat vaikuttaneet. Kevään 2020 osallistujista vain 97 eli noin 60 prosenttia vastasi tähän kysymykseen, kun vuotta myöhemmin vastausprosentti oli sata. Yli puolet vuoden 2021

vastaajista oli sitä mieltä, että poikkeusolot eivät vaikeuttaneet muita jatko-opintoihin liittyviä seikkoja lainkaan. Vuotta aiemmin vastanneista samaa mieltä oli 33 prosenttia. Suurta haittaa keväällä 2021 vastanneista oli kokenut noin 13 prosenttia, kun vastaava prosenttiosuus keväällä 2020 oli noin 24. Nämä erot käyvät ilmi kuviosta 14.

Kuvio 14. Muut poikkeusolojen aiheuttamat vaikeudet.

Likert-asteikollista kysymystä täydentäneessä avoimessa kysymyksessä vastaajia pyydettiin kertomaan haasteista tarkemmin. Keväällä 2020 siihen vastasi 108 ja vuotta myöhemmin 51 osallistujaa. Vastaajat sekä kommentoivat edellisessä kysymyksessä nimettyjä osa-alueita että kertoivat tarkemmin, mitä olivat tarkoittaneet arvioidessaan jokin muu -osa-alueen haasteita. Vastauksissa korostuvat esimerkiksi henkiset paineet sekä työyhteisön ja sosiaalisten kontaktien kaipuu. Tarkastelemme seuraavaksi näitä vastauksia tarkemmin, vastauksista nousseisiin kategorioihin ryhmiteltyinä.

Kirjallisuus ja tutkimusaineistot. Kuten jo alaluvussa 3.3.1 kävi ilmi, tutkimukseen liittyvän kirjallisuuden saavutettavuudessa ja tutkimusaineistojen keräämisessä oli joillakin jatko-opiskelijoilla suuria haasteita. Kevään 2020 kyselyssä peräti 32 vastaajaa nosti esiin kirjallisuuden saavutettavuuteen liittyvät haasteet; aineistonkeruussa taas oli erityyppisiä haasteita 26 vastaajalla. Vastauksissa nousi esiin esimerkiksi arkistojen sulkemisesta johtuva aineistonkeruun estyminen tai keskeytyminen ja ulkomaisten aineistojen saavutettavuuteen liittyneet ongelmat. Moni jatko-opiskelija joutui muuttamaan aineistonkeruusuunnitelmiaan, koska esimerkiksi osallistujien tavoittaminen ja motivointi aineistonkeruun siirryttyä muuttui hankalammaksi tai laboratorio-työskentely ei ollut mahdollista suunnitellusti. Aineistonkeruumenetelmien

muuttumisen myötä jotkut kokivat, että tutkimuksen luonne saattaa muuttua merkittävästi ja että tutkimusta varten jo aiemmin tehty työ on ainakin osittain ollut siitä syystä turhaa. Keväällä 2021 kyselyyn vastanneista jatko-opiskelijoista seitsemän kertoi kirjallisuuden saavutettavuuteen liittyneistä hankaluuksista, jotka liittyivät esimerkiksi kirjastojen sulkemiseen ja digitaalisten lähdeaineistojen puutteellisuuteen. Aineistonkeruun haasteet taas mainittiin yhdeksässä vastauksessa, ja ne keskittyivät aineistonkeruusuunnitelmien muuttamiseen.

Lainauksia vastauksista:

Koska kirjastot ovat kiinni, painetut lähteet eivät juurikaan ole saatavissa.

Lähdekirjallisuuden saavutettavuudessa on ongelmia.

Kirjallisuuden osalta etenkin kevään kirjastosulku oli hankala.

Kirjastoon meno ei ole ollut helppoa, vaikka palvelut saatiin sitten pahimpaan aikaan tilauksin toimimaan.

Kirjojen haku on hankalaa kirjastosta kun on etänä muualla, ja siten olen huomannut, kuinka paljon kirjoja loppupeleissä onkaan fyysisinä muttei e-kirjoina.

Being able to collect data is now less certain as I'm doing observation.

Yksi tutkimusaineisto kokonaan jäissä, vaatii kontaktia tutkittaviin.

Tutkimusaineiston keruu oli täysin seis maaliskuu-elokuu, sen jälkeen joulukuuhun asti 50%, sen jälkeen 40% työajasta, helmikuun taukoa lukuun ottamatta. Arkistotyö ollut täysin seis (kiitos Uudenmaan koronatilanteen).

Teen haastattelututkimusta ja olen siirtänyt aineistonkeruumatkoja.

En ole aloittanut aineistonkeruun haastatteluvaihetta koronan takia, sillä en usko sen onnistuvan riittävän hyvin etäyhteyksillä.

Konferenssit, matkustus ja verkostoituminen. Matkustusrajoitukset estivät tai keskeyttivät jatko-opiskelijoiden kansainvälisiä tutkimusvierailuja; lisäksi suuri osa kansainvälisistä konferensseista joko peruttiin kokonaan, siirrettiin myöhempään ajankohtaan tai muutettiin etäyhteyden kautta toteutetuiksi tapahtumiksi. Vaikka virtuaaliset konferenssit toisaalta tarjosivat mahdollisuuden osallistua edullisesti kansainvälisiin tieteellisiin tapahtumiin, niissä koettiin olevan hankalampaa verkostoitua kuin kasvokkaisissa konferensseissa.

Verkostoitumisen mahdollisuuksiin vaikuttavista haasteista mainittiin vain kahdessa kevään 2020 vastauksessa. Vuotta myöhemmin nämä haasteet nousivat esiin 20 vastauksessa. Pandemian pitkittyminen näkyy siis myös näissä vastauksissa.

Lainauksia vastauksista:

Tämän vuoden konffissa olisin päässyt esittelemään jo jotain tuloksia ja tapaamaan muita uudehkoja aloittajia, mutta ne siirtyivät ensi vuoteen, joka on työni kannalta jo melko myöhäinen.

Tutkijaliikkuvuusjakso keskeytyi.

Konferensseja ja seminaareja peruuntunut tai siirtynyt, etäkonfissa uudehkolle tutkijalle verkostoituminen hankalampaa.

Konferenssit ja seminaarit (ja muut tapahtumat) kun ovat verkossa, ei pysty juttelemaan ja tutustumaan ihmisiin ja verkostoitumaan.

Verkostoituminen on monella tavalla hankalampaa, kun jokaisella e-tapaamisella on aina funktio. Tämä poistaa spontaanin keskustelun lähes kokonaan, joka taas haittaa luontaisten verkostojen ja sitä kautta ideoiden kehittelyn mahdollisuutta.

Verkostoituminen on jäänyt täysin minimiin konferenssien ja seminaarien siirtyessä verkkoon ja tutkimusvierailujen jäädessä kokonaan pois.

Etäkonferenssit ja seminaarit eivät mitenkään korvaa sitä, että pääsee oikeasti kasvokkain höpsemään ja tutustumaan oman alan muihin tutkijoihin. Toki etänä esittäminen on kustannustehokkaampaa, kun ei tarvitse matkustaa vaikkapa ulkomaille... mutta siinäpä se verkostoitumisen suola onkin, että pääsee näkemään ja kokemaan eri kulttuureja.

Yliopistoyhteisö ja sosiaaliset suhteet. Monet vastaajista kokivat, että etätyöskentely vaikutti sosiaalisiin suhteisiin ja akateemiseen yhteisöllisyyteen. Keväällä 2020 kyselyyn vastanneista seitsemän kertoi, että keskustelisi mieluummin kasvokkain kuin etäyhteyden kautta, sillä kasvokkain esimerkiksi kysymysten esittäminen ja verkostoituminen on helpompaa. Neljä vastaajaa mainitsi kaipaavansa vertaistukea, ja lisäksi vastauksissa nousi esiin vuorovaihtuksen ja työyhteisön puute sekä ylipäättään vähäinen sosiaalisten kontaktien määrä. Vuotta myöhemmin vastanneista 11 kertoi tuntevansa olevan erillään työyhteisöstä.

Lainauksia vastauksista:

Yhteisöllisyyttä ei ole, en tunne kuuluvani yliopistoyhteisöön millään tavalla. Tunnen olevani täysin ulkopuolinen ja tämä vaikuttaa negatiivisesti itsetuntoon.

Siitä huolimatta, että väitöskirjatutkimuksen tekeminen on melko itsenäistä, kollegoiden ja erityisesti muiden jatko-opiskelijoiden kanssa käytävä informaali keskustelu on kokonaan poistunut.

Myös muu kuin ohjaajien antama ohjaus, eli laitoksella käydyt keskustelut yms. ovat jääneet pois.

Sosiaalinen tuki on jäänyt vähemmälle. Viestintäkanavia toki on, mutta mikään ei korvaa keskusteluja kasvotusten. Rönsyilevämpi, tutkimuksen kannalta hyödyllinen keskustelu, jää usein videolla pois.

Verkostoituminen sekä konferensseissa että laitoksella mahdotonta.

Aikataulut ja ajanhallinta. Joillakin vastaajista oli kertomansa mukaan haasteita myös erilaisissa ajanhallintaan liittyvissä asioissa. Kevään 2020 vastauksissa korostui läheisistä kuten lapsista huolehtiminen, mikä vei aikaa tutkimustyöltä. Sen mainitsi seitsemän vastaajaa. Muun työn ohessa tehtävän tutkimuksen edistämisen haasteet taas nousivat esiin neljässä vastauksessa, ja työrauhan puutteesta sekä keskittymisvaikeuksista kertoi viisi vastaajaa. Kaksi vastaajaa oli joutunut siirtämään väitöstilaisuuttaan poikkeusolojen takia. Lisäksi mainittiin työn ja vapaa-ajan sekoittuminen toisiinsa ja tutkimustyölle liikenevän ajan vähyys. Keväällä 2021 vastanneilla oli hyvin samankaltaisia haasteita, mutta niistä kerrottiin vain yksittäisissä vastauksissa: Työympäristön rauhattomuus vaikeutti keskittymistä ja sairastavat lapset vaativat huolenpitoa. Myös päätyöhön liittyneet haasteet vaikuttivat siihen, kuinka paljon oli käytettävissä aikaa tutkimustyölle.

Lainauksia vastauksista:

Teen tutkimusta työn ohella, ja olen alalla, jossa koronatilanne on aiheuttanut erittäin paljon töitä. Tätä en tietenkään voinut ennakoida omien resurssien kannalta, kun aloitin tutkimuksen. Kotona työskenteleminen on kieltämättä varsin haastavaa, kun saman katon alla elää pieniä lapsia - -

Keskittymistä tukevien olosuhteiden luominen: rauhallinen työympäristö, jatkuvan infotulvan rajoittaminen jne.

Kotona keskittyminen vaikeaa, normaalisti menisin aina kirjastolle tai kampuksen itseopiskelutiloihin.

Ohjaukseen liittyvät asiat. Kevään 2020 vastauksissa nousi vahvasti esiin ohjauksuhteeseen liittyvät haasteet, vaikka Likert-asteikolla arvioitavan kysymyksen perusteella ohjauksessa ei näyttäisikään olleen suuria ongelmia. Eniten kaivattiin kasvokkaisia ohjaustapaamisia ja toivottiin ohjaajalla olevan enemmän aikaa ohjaamiseen: Viisi vastaajaa arveli ohjaajien olevan kiireisiä,

koska he reagoivat sähköpostiviesteihin tavallista hitaammin eivätkä ehtineet lukea ja kommentoida käsikirjoituksia toivotussa ajassa. Tästä voitaneen päätellä, että pandemia-aika on uuvuttanut myös ohjaajat. Kaksi vastaajaa myöskin nosti esiin, että ohjaajat eivät ole ohjanneet heitä. Lisäksi mainittiin, että mahdollisuudet saada ohjausta muunmaalaiselta asiantuntijalta olivat huonontuneet ja että poikkeusoloissa ei haluttu tai uskallettu kuormittaa ohjaajaa ylimääräisillä kysymyksillä. Keväällä 2021 kyselyyn vastanneista jatko-opiskelijoista kuusi nosti esiin ohjaukseen liittyvät haasteet, ja ne olivat hyvin samanlaisia kuin vuotta aiemmin vastanneilla: vastauksissa valitettiin ohjaajien kiireisyyttä ja kasvokkaisten tapaamisten vähyyttä.

Lainauksia vastauksista:

My supervisors have been supportive when possible, but are often very busy with their own families.

Ohjaajia ei näe spontaanisti tai mukavissa merkeissä yliopistolla.

Kynnys kysyä ohjausta ja vertaistukea on etänä korkeampi kuin arjen kohtaamisten seurauksena.

Ohjaaja on tosi vaikea tavoittaa sähköisesti, korona lisäsi kiireitä.

Ohjausta saa yleisesti ihan hyvin ja tarvittaessa, mutta myös ohjaajista näkee, että heillä on paljon muutakin meneillään.

Rahoitus ja toimeentulo. Kumpaankin kyselyyn osallistuneet jatko-opiskelijat kertoivat toimeentuloon liittyvistä haasteista. Kevään 2020 vastauksissa pelättiin eniten sitä, että rahoitus ei riitä työn valmistumiseen sen viivästymisen takia ja että yliopiston myöntämää rahoitusta ei ole poikkeusolojen takia tarjolla ollenkaan. Päätyön väheneminen tai menettäminen aiheutti toimeentuloaika-keuksia kolmelle vastaajalle – kaksi vastaajaa taas ei pystynyt tekemään tutkimuksen ohella toista työtä, mikä vaikutti heidän taloudelliseen tilanteeseensa. Lisäksi kaksi vastaajaa oli joutunut muuttamaan pois asunnostaan heikentyneen taloudellisen tilanteen takia. Vastauksissa mainittiin myös tutkimuksen viivästyminen ja sen vaikutukset väitöksen jälkeisiin rahoitushakuihin sekä yleinen huoli rahoituksen saamisesta ja sovitun matkan peruuntumisesta aiheutuneet lisäkustannukset. Kevään 2021 kyselyyn vastanneista kolme nosti esiin haasteellisen taloudellisen tilanteen. Haasteet liittyivät tutkimusrahoituksen puuttumiseen tai loppumiseen ja päätyön vähenemisestä aiheutuneeseen tulotason pienentymiseen.

Lainauksia vastauksista:

Isompi ongelma on ollut rahoituksen puuttuminen.

Rahoitusongelmat haittaavat suuresti.

Säätiö, josta sain edellisen, vuoden kestävän rahoituksen, ja joka usein jakaa ensimmäisen vuoden jälkeen "jatkovuosia" jakoi viime syksynä huomattavasti vähemmän apurahoja, kuin aikaisempina vuosina ja itsekin jäin ilman jatkorahaa. Tällä hetkellä rahoitukseni loppuu huhtikuun loppuun eli vajaan viikon päästä.

Henkinen jaksaminen. Sekä kevään 2020 että kevään 2021 vastauksissa mainittiin satunnaisesti henkiseen jaksamiseen liittyviä asioita. Esiin nostettiin esimerkiksi työskentelymotivaation ylläpidon ja työn rytmittämisen vaikeudet sekä keskittymisvaikeudet ja oman työn johtamisen haasteet. Lisäksi yleinen ja läheisiin liittyvä huoli vaikeutti työskentelyä ja sekä henkinen että fyysinen terveys oli kärsinyt esimerkiksi harrastustoimintojen keskeytymisen takia.

Lainauksia vastauksista:

Koronatilanne on aiheuttanut myös sen, että väitöskirjaani liittyvä oheistoiminta, jossa kohtaan ja ohjaan kasvokkain ihmisiä harrastusryhmässä, on keskeytynyt. Oheistoiminta on erittäin tärkeää oman jaksamiseni kannalta.

Mutta lisänä vielä aiempien sosiaalisten liikkumisharrastusten valtava henkinen voima on jäänyt saamatta, sillä tanssiharrastusta ei ole voinut toteuttaa (ennen 4-6 iltaa viikossa tanssin).

Väitöskirjatyön jatkaminen näillä reunaehdoilla ei kerta kaikkiaan enää onnistu ilman että oma hyvinvointi ja tyytyväisyys kärsisi merkittävästi. Vuosi etätyötä riitti ja enempään en taivu.

Kurssit ja opintosuoritukset. Myös kurssit ja opintosuoritukset aiheuttivat haasteita joillekin vastaajille: Kevään 2020 vastaajista viisi kertoi seminaarien perumisesta aiheutuneista ongelmista. Lisäksi kaksi vastaajaa kertoi, että joidakin kursseja oli peruttu ja he eivät olleet saaneet tietoa korvaavista suoritusmahdollisuuksista. Yksittäisissä vastauksissa nostettiin esiin myös haasteet saada kursseja suoritettua ja kurssille osallistumisen peruminen siitä syystä, että vastaaja ei kokenut kurssia hyödylliseksi etäopiskeluna suoritettuna. Keväällä 2021 vastaavista haasteista kertoi neljä vastaajaa.

Lainauksia vastauksista:

Jatko-opintoihin järjestettävien kurssien määrä vähentynyt, etenkin omalla laitoksella, mitkä olisivat niitä kaikkein hyödyllisimpiä.

Kursseja, joita olisin tarvinnut aineistoni analyysiin (esim. SPSS) on peruutettu.

Erittäin positiivisena pidän sitä, että kurseja on voinut tehdä paljon etänä. Toivoisin kuitenkin, että tarjolla olisi enemmän muitakin kuin valinnaisiin opintoihin kuuluvia kieliopintoja ja että netissä omaan tahtiin suoritettavat kurssit voisi aloittaa paljon nykyistä vapaammin.

Sometimes I am confused what courses to take/available because of the change of schedule.

Kurssit ovat olleet mielenkiintoisia, mutta reflektion määrä vain rajoitettua, kun se tapahtuu yksin. Näin ollen todella tärkeä osa ymmärryksen rakentumista jää osittain saavuttamatta.

Kurssien suorittaminen on kuitenkin vaikeaa etänä.

Työskentelyvälineet. Etätyöskentely ilman kunnan välineitä aiheuttaa luonnollisestikin monenlaisia harmejä. Keväällä 2020 jatko-opiskelijat raportoivat Zoomin, Teamsin tai muiden ohjelmistojen ongelmista, hitaista tai toimimattomista verkkoyhteyksistä, huonosta työergonomiasta ja tulostamiseen liittyneistä ongelmista. Vuotta myöhemmin vastanneet kertoivat samanlaisista haasteista mutta myös vaikeuksista saada teknistä tukea silloin, kun sitä olisi tarvinnut.

Lainauksia vastauksista:

When working at home, perhaps I am using the proxy services incorrectly, but I cannot always access papers I need.

There is no support for technical, software issues.

Tulostimen käyttö on vaikeaa.

Työskentelyolosuhteet esim. tietokone on kotona huonommat, ei isoa näyttöä, ei suoraa pääsyä tiedostoihin yms. jos VPN pätkii.

Ohjeiden ja neuvojen puuttuminen. Poikkeusoloissa, jotka aiheuttavat monenlaista epävarmuutta, on tärkeää saada tarvittaessa neuvoja ja ohjeita. Keväällä 2020 yksittäisissä vastauksissa nostettiin esiin jatko-opintoihin liittyvien prosessien etenemisen kuten esitarkastuksen epävarmuus. Lisäksi kättiin neuvoja verkostoitumisen ja aineistonkeruun haasteisiin sekä siihen, minkä jatko-opintosuunnitelman mukaan opintoja tulisi jatkaa. Kevään 2021 vastauksissa kerrottiin myös siitä, että ei ole tietoa, mistä tukea voi pyytää milloinkin.

Lainauksia vastauksista:

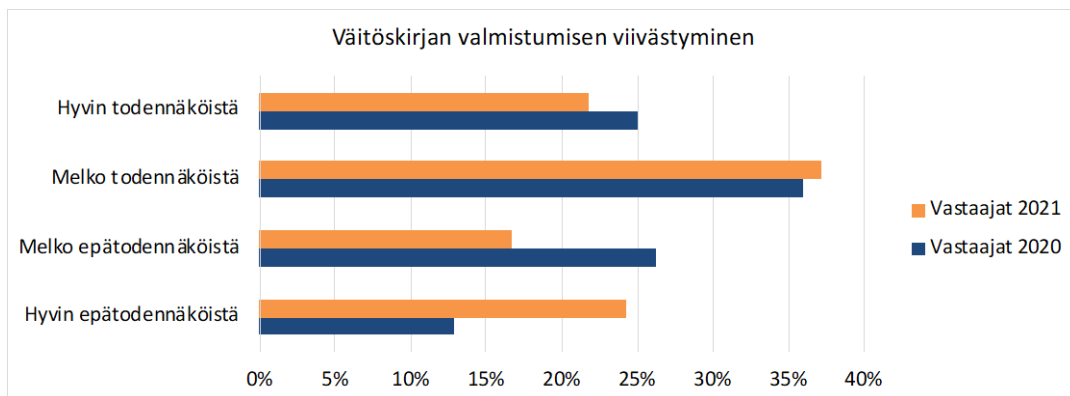
En tiedä mitä minulta vaaditaan. En tiedä mitä tukea tai apua minun kuuluisi saada tai mitä voisin itse vaatia.

I am sometimes unsure where to get guidance.

3.4 Poikkeusolojen vaikutus väitöskirjan valmistumiseen

Vaikka kummankin kyselyn vastaajista suuri osa oli sitä mieltä, että pandemialla ei ole ollut suoria vaikutuksia omaan tutkimustyöhön, silti enemmistön mielestä väitöskirjan valmistuminen viivästyy pandemian aiheuttamien poikkeusolojen vuoksi. Tämä näkyy selvästi kuviosta 15: Hyvin tai melko todennäköisesti väitöskirjan arvelee viivästyvän kevään 2020 vastaajista noin 61 ja kevään 2021 vastaajista noin 59 prosenttia. Hyvin epätodennäköisenä viivästymistä sen sijaan pitää keväällä 2020 vastanneista noin 13 prosenttia ja vuotta myöhemmin vastanneista lähes neljännes.

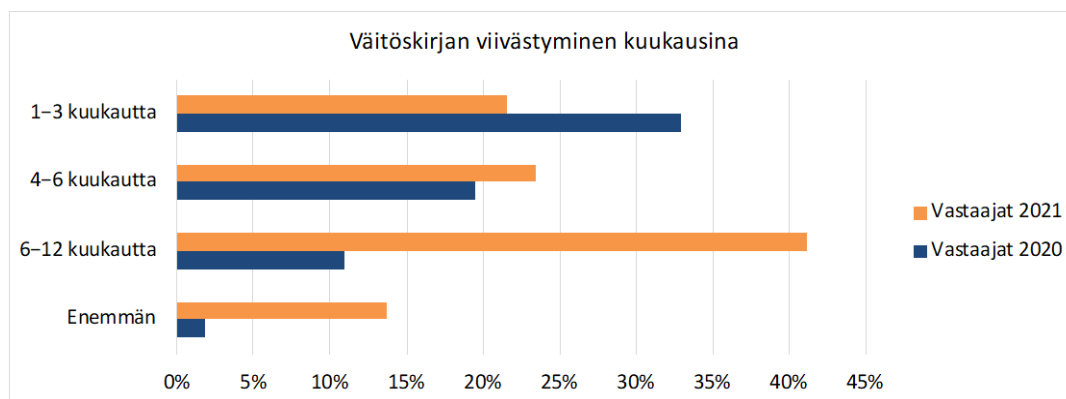
Kuvio 15. Väitöskirjan viivästymisen todennäköisyys poikkeusolojen takia.

Valtaosa vastaajista kuitenkin arveli, että väitöskirjan valmistuminen viivästyy korkeintaan muutamia kuukausia: Kuviosta 16 käy ilmi, että kevään 2020 vastaajista 80 prosenttia arvioi viivästyksen jäävän alle puoleen vuoteen. Vuotta myöhemmin kyselyyn osallistuneilla vastaava prosenttiosuus on huomattavasti pienempi, 55. Heistä yli 40 prosenttia arvioi viivästyksen pituudeksi puolesta vuodesta vuoteen ja 14 prosenttia arveli, että väitöskirja viivästyy yli vuodella. Keväällä 2020 kyselyyn vastanneet arvioivat tilanteensa paremmaksi, sillä heistä vain 11 prosenttia piti todennäköisenä viivästyksen

pituutena puolesta vuodesta vuoteen ja vain noin 2 prosenttia arveli viivästystä tulevan yli vuosi. Pitkittyneet poikkeusolot vaikuttavat siis johtaneen tutkimusprosessien pitempään viivästymiseen.

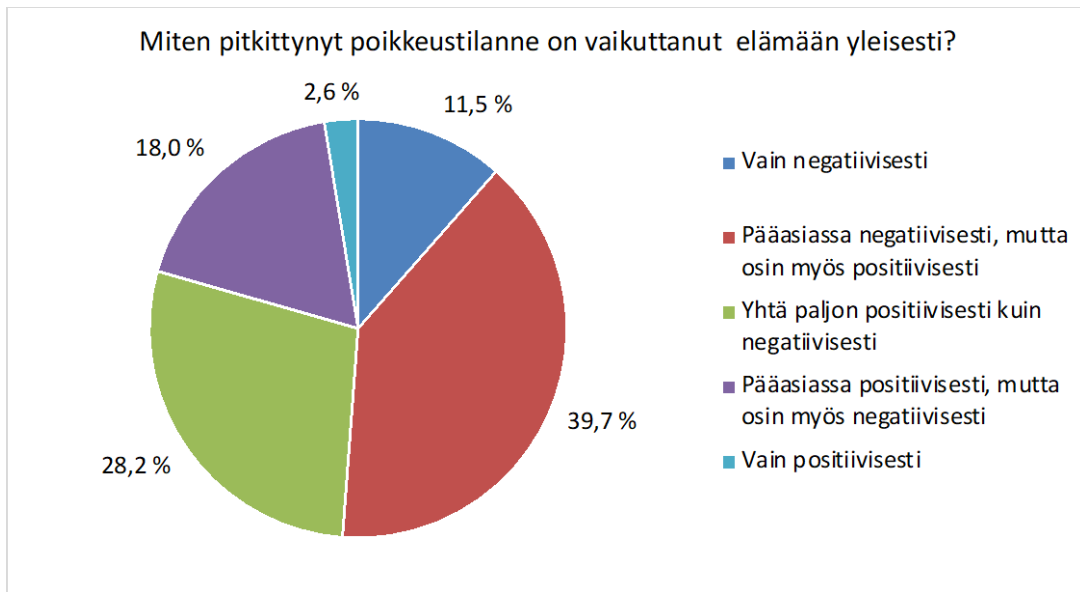
Kuvio 16. Väitöskirjan viivästyminen kuukausina.

3.5 Poikkeusolojen vaikutukset elämään yleisesti

Kevään 2021 kyselyssä tiedusteltiin myös pitkittyneen pandemian vaikutuksia vastaajien elämään yleensä. Hieman yli puolet vastaajista ilmoitti yli vuoden kestäneen korona-ajan vaikuttaneen elämään joko pääasiassa tai ainoastaan negatiivisesti, kun taas noin viidennes koki vaikutusten olleen pääasiassa tai yksinomaan positiivisia. Tämä käy ilmi kuviosta 17.

Kuvio 17. Poikkeusolojen vaikutukset elämään yleensä.

Kysymystä täydentäneessä avokysymyksessä pyydettiin kuvailemaan tarkemmin, miten korona-aika on vaikuttanut elämään, ja kaikki vastaajat kertoivat kokemuksiaan. Vastauksissa korostui työelämäkeskeisyys, vaikka kysymys tarjosi mahdollisuuden lähestyä aihetta myös esimerkiksi vapaa-ajan tai perheen näkökulmasta. Myönteisimmäksi koettiin mahdollisuus keskittyä tutkimustyöhön tehokkaasti ilman työpaikalle siirtymiseen kuluva aikaa ja erilaisia työn keskeyttäviä häiriötekijöitä. Myös harrastusten ja muiden menojen väheneminen oli lisännyt sekä työn mutta myös perheen parissa käytettävissä olevaa aikaa. Etäyhteyksien kautta järjestetyt seminaarit, konferenssit ja kokoukset olivat vähentäneet matkustamistarvetta ja säästäneet siten aikaa tutkimustyölle mutta myös lisänneet mahdollisuuksia osallistua erilaisiin tapahtumiin, joihin ei muuten olisi ollut mahdollista osallistua esimerkiksi rahoitushaasteiden takia. Etätyöskentelyn koettiin myös auttavan ajankäytön rajaamisessa.

Lainauksia vastauksista:

Päivässä on enemmän aikaa muullekin elämälle kuin työskentelylle. Ensimmäistä kertaa perheen perustaminen tullut mieleen. Liekkö edistää väitöskirjatutkimusta, mutta ei tarvitsekaan.

Tuonut lisää aikaa ydinperheelle, lisännyt luonnossa liikkumista ja aikaa käsityö-harrastuksille, mahdollistanut mm. erilaisille kursseille ja tutkimusaiheen tapaami-siin osallistumisen ulkomaillekin etänä.

Negatiivisena pidettiin etenkin sosiaalisten kontaktien puutetta ja yliopistoyhteisön tuen vähenemistä. Myös terveyteen liittyvät asiat huolettivat monia: vastauksissa nousi esiin sekä henkiseen että fyysiseen terveyteen liittyviä haasteita ja stressin lisääntymistä sekä huoli niin omasta kuin läheistenkin terveydestä. Monet vastaajista kokivat kuormittavaksi sen, että vapaa-aika ja työ sekoittuvat ja niitä on vaikea pitää erillään toisistaan. Myös puolisoa kohdanut lomautus tai työttömyys sekä monenlaiset taloudelliset vaikeudet nousivat esiin monissa vastauksissa. Lapsiperheissä haasteita aiheutti myös kotikoulun järjestäminen.

Lainauksia vastauksista:

Stressi on lisääntynyt valtavasti. Töitä on ollut liikaakin ja koska kaikki työt on nyt kotona, vapaa-ajan ja työn erottaminen on mahdotonta. Muutin onneksaasti kimp-pakämpästä kaksioon syksyllä, joten olen pystynyt työt sentään hoitamaan. Työ on myös lisääntynyt koronan vuoksi, koska kaikki on etänä.

Kaikki on rikkonaista, mihinkään ei ehdi tai pääse keskittymään. Aina tuntuu että on myöhässä jostain deadlinesta eikä aikataulujen paukkuminenkaan luo sellaista paniikkitilaa, että asiat lutviutuisivat, vaan iltaisin menen usein nukkumaan tuntien epäonnistuneeni sekä väikkärintekijänä että isänä ja puolisona.

3.6 Vinkkejä jatko-opintoihin pandemian aikana

Kyselyissä jatko-opiskelijoita pyydettiin myös jakamaan vinkkejä ja neuvoja, joista voisi olla hyötyä muille jatko-opiskelijoille vastaavissa tilanteissa. Keväällä 2020 vinkkejä antoi 72 ja vuotta myöhemmin 31 vastaajaa. Kukin vastaaja on voinut mainita yhden tai useamman asian. Seuraavaksi esittelemme annettuja vinkkejä ja neuvoja tarkemmin, vastauksista nousseisiin luokkiin ryhmiteltyinä.

Vuorokausirytmii ja rutiinit. Kumpaankin kyselyyn vastanneet pitivät oman vuorokausirytmii ja rutiinien luomista hyvin tärkeänä osana etätyöskentelyä. Vastaajien mielestä ensinnäkin kannattaa laatia päiväkohtainen aikataulu, johon asettaa itselleen pienempiä ja isompia tavoitteita. Tämän lisäksi on hyvä laatia laajempia, viikoittaisia ja kuukausittaisia tavoitteita. Vuorokausirytmii ja työajan säilyttämistä samanlaisina kuin ennen poikkeusoloja pidettiin tärkeänä. Vaihtoehtoisesti voi sopia itsensä kanssa päivittäisestä työajasta ja viikoittaisesta työpäivien määrästä – ja noudattaa tätä sopimusta. Jos on vaikea

keskittyä pitkäksi ajaksi kerrallaan, työpäivän voi koostaa mahdollisimman monipuolisista työtehtävistä ja lyhyistä työskentelyjaksoista.

Työskentelyn tauottamista ja lopettamista pidettiin hyvin tärkeänä. Vä-
lillä on hyvä poistua kokonaan tietokoneen ääreltä ja pakottaa itsensä pitä-
mään taukoja; kahvi- ja lounastaukojen pitäminen samalla tavalla kuin fyysi-
sellä työpaikalla auttaa työpäivän rytmittämistä. Myös taukojumpan harrasta-
mista pidettiin hyödyllisenä, ja sen toteuttamiseen suositeltiin BreakPro-
tietokoneohjelmaa. Osa päivästä kehoitettiin pitämään vapaana sähköpostista,
jotta pystyy paremmin keskittymään ajattelua ja pohdintaa vaativaan työhön.
Työ ja arki on hyvä erottaa selkeästi toisistaan esimerkiksi lähtemällä lenkille,
kun työaika päättyy. Töistä on syytä pitää vapaata: työpäivän jälkeen tieto-
kone, kirjat, muistiinpanot jne. on hyvä laittaa pois näkyvistä, jotta ei tulisi kiu-
sausta tarttua niihin. Vapaapäivien ja loman viettämistäkään ei pidä unohtaa
eikä lyödä laimin.

Lainauksia vastauksista:

Muista tauottaa tarpeeksi, se on yllättävän haastavaa!

*Vahva rutiini, työt aloitetaan ja lopetetaan tiettyyn kellonaikaan joka päivä. Kun
työt loppuu, ne loppuu, ja on hyvä laittaa vaikka kone kiinni täysin jos pystyy.*

Terveelliset elämäntavat ja työergonomia. Vastaajien mukaan henkisen ja
fyysisen jaksamisen kannalta on tärkeää huolehtia liikkumisesta, syömisestä,
nukkumisesta ja ylipäättään terveellisistä elämäntavoista sekä hyvästä työer-
gonomiasta. Vastauksissa kehoitettiin liikkumaan ja ulkoilemaan säännöllii-
sesti joko yksin tai jonkun kanssa. Parempaan työergonomiaan annettiin vin-
kiksi rakentaa seisomatyöpiste työpöydän päälle asetettavan sopivan korkui-
sen laatikon avulla.

Lainauksia vastauksista:

Ulkoile luonnossa kaverin kanssa.

Sleep well, eat well, and keep doing physical exercise.

Työn tekeminen. Vastauksissa kannustettiin laatimaan vaihtoehtoisia suunni-
telmia tutkimuksenn toteuttamiselle jo työn alkuvaiheessa. Tällöin tutkimus
edistyy, vaikka se ei ehkä tapahtuisikaan ensisijaisen suunnitelman mukaan.
On hyvä miettiä esimerkiksi sitä, voiko tehdä haastatteluja tai kerätä muita

materiaaleja ainakin osittain etäyhteyden kautta. Poikkeusolojen takia suomalaiset ja kansainväliset kirjastot ja kustantajat avasivat erilaisia sähköisiä aineistoja, joihin ei ehkä muuten olisi pääsyä, ja tämä kannattaa hyödyntää, jos se on oman tutkimuksen kannalta mielekästä. Vastaajien mukaan poikkeuksellinen tilanne antaa myös mahdollisuuden keskittyä ehkä suunniteltua syvällisemmin sekä aineistoihin että kirjallisuuteen, ja tähän mahdollisuuteen kannattaa tarttua. Jos tutkimukseen liittyy liikkuvuutta tai jotakin muuta, jonka järjestäminen voi olla haastavaa normaalitilanteessakin, ne on hyvä toteuttaa heti, kun se on mahdollista, ja keskittyä muutoin kirjoittamiseen. Kysymykseen vastanneet jatko-opiskelijat kehottivat hyödyntämään Kielikampanjan kirjoitusretriittejä, jos tuntuu, että tarvitsee lisätukea kirjoittamiseen. Hyviä vinkkejä kaikkeen työskentelyyn mainittiin olevan myös Tohtoritakuuteoksessa, jonka on kirjoittanut Kimmo Svinhufvud.

Vastauksissa nousi esiin myös sellainen näkökulma, että poikkeusolot antavat erinomaisen mahdollisuuden reflektoida omaa työskentelyä ja etsiä itselle sopivia työskentelytapoja. Hyviksi havaituista työtavoista kannattaa pitää kiinni ja muuttaa toimimattomia tottumuksia paremmiksi. Jos haasteena on työskentelyn kannalta turhille verkkosivuille harhautuminen työaikana, sen estämiseen suositeltiin esimerkiksi Zen Mode -sovellusta. Lisäksi työskentelyyn tarvittavien työvälineiden on syytä olla mahdollisimman asianmukaiset myös etätyöskentelyn aikana.

Lainauksia vastauksista:

On järkevää tehdä jo tutkimussuunnitelmaa luonnosteltaessa tutkimuksenteon varasuunnitelmat. Itse olen hyötynyt palkkatyön tuomasta vapaudesta määritellä tutkimukseen käytettävää aikaa ja aikatauluja, mutta enemmän on ollut hyötyä eri työvaiheiden suunnittelussa siten, että mikään osa ei käytännössä itsessään pysäytä tutkimusprosessia. Aina voi tulla esteitä aineistoihin tai sellaisia yllätyksiä, joita ei esim. vuosi sitten vielä ollut.

Ihan ykköstilanne oppia omasta työskentelytavastaan ja kehittää sitä. Tutkivalla ja uteliaalla mielellä tätä tulevaa uutta normaalia kohti; etätyö tulee varmaan lisääntymään jatkossa.

Pomodore-tekniikan tai kokonaisvaltaisemmin Scrum-menetelmän soveltaminen omaan työhön voivat auttaa tekemisen lentoon!

I usually have to-do-list weekly and trying not to check social media apps during daytime.

Vertaistuki ja sosiaaliset kontaktit. Kyselyihin vastanneet jatko-opiskelijat pitivät vertaistukea ja sosiaalisia kontakteja hyvin tärkeinä poikkeusolojen aikana. Vastauksissa neuvottiin esimerkiksi ottamaan yhteyttä muihin jatko-opiskelijoihin vaikkapa sosiaalisen median kautta, sopimaan virtuaalisia kahvitreffejä ja kirjoitustapaamisia sekä tapaamaan työkavereita virtuaalisesti ainakin pari kertaa viikossa. Lisäksi kehoitettiin etsimään tsemppipari, jonka kanssa sovitaan tavoitteet kunkin päivän työskentelylle.

Lainauksia vastauksista:

Pidä huolta sosiaalisesta elämästä etänäkin!

Perustimme oppiaineen jatko-opiskelijoiden kesken kahvittelu-teamssin, jossa voi puhua vapaasti tutkimuksen tekemisestä ja muista kuulumisista. Seminaaritapaamiset ovat tällaiseen liian tarkasti kellotettuja.

Osallistu etätapahtumiin ja myös epämuodollisempiin muiden väitöskirjatutkijoiden tapaamisiin. Itselläni niistä palautuminen vie vähän aikaa, mutta ne ovat todella tärkeitä sen kannalta, että tuntee kuuluvansa johonkin.

Itselleni etälukupiirit Zoomilla ovat olleet tosi tärkeitä, joten kannustan järjestämään/hakeutumaan sellaisiin. Niistä saa sosiaalisia kontakteja ja käsiteltyä monipuolisesti asioita, jotka ovat kiinnostavia tutkimuksen kannalta, ja eri tavalla fokusessa kuin esim. tohtoriseminaari.

Armollisuus ja henkinen jaksaminen. Kummankin kyselyn vastauksissa painottui armollisuuden osoittaminen itselleen ja asioiden suhteuttaminen poikkeavassa tilanteessa. Vastajat muistuttivat esimerkiksi siitä, että tilanne kuormittaa henkisesti kaikkia ja siksi ei ole pakko pystyä täysipainoiseen työskentelyyn. Etätyöskentely vaatii opettelua mutta myös tarjoaa mahdollisuuden oppia tekemään jotakin uudella tavalla. Vastauksissa kannustettiin tunnistamaan omat onnistumiset ja kirjaamaan päivän aikana tehdyt asiat, jotta saavutukset olisi helpompi hahmottaa. Henkisen kuormituksen hallinnassa taas avuksi voivat olla esimerkiksi erilaiset mindfulness-aidot. Motivaation ja jaksamisen ylläpitoon olisi jokaisen hyvä löytää omat keinonsa. Niiden löytämisessä voivat olla avuksi työhyvinvointiin liittyvät koulutukset, joihin vastaajien mukaan kannattaa osallistua, jos niitä on tarjolla.

Lainauksia vastauksista:

Armollisuus itseä kohtaan, kokonaiskuormitus on tässä tilanteessa suuri ja se on hyvä ottaa huomioon, kun asettaa itselleen tavoitteita ja vaatimuksia.

Oltaisiin lempeitä itseämme kohtaan. Väitöskirjaprosessi on jo sellaisenaan vaikeaa, puhumattakaan väitöskirjan tekemisestä keskellä globaalia pandemiaa.

15 minuuttia väitöskirjaa päivässä on jo eteenpäin, vaikkei muuta ehtisi tai jaksaisi tehdä. Se on parempi kuin ei mitään.

On ihan ok ottaa välillä vähän laiskemmin, jos homma ei naposta.

Muuta. Edellä esitettyjen vinkkien lisäksi vastaajat kehottivat pitämään mielessä sellaiset niin tutut kuin uudetkin asiat, jotka saavat aikaan hyvää mieltä ja kehoon hyvää oloa. Ne tuovat tarpeellista vastapainoa opinnoille. Myös etäyhteyksin toteutettujen henkilöstökoulutusten ja opintojaksojen tarjontaa kannattaa seurata, sillä niitä on lisätty huomattavasti. Lisäksi vastaajat ehdottivat seuraavia kehittämisideoita:

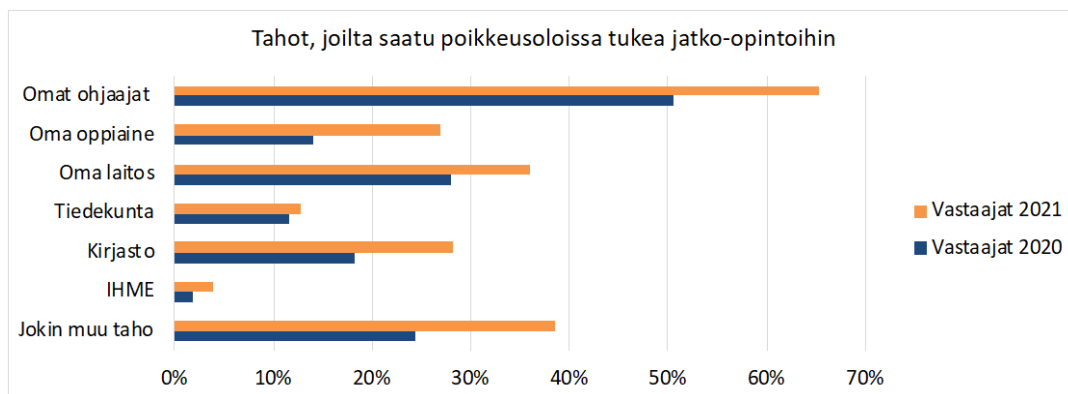
Laitokset voisivat järjestää esimerkiksi Zoomissa sellaisia jatko-opiskelijoiden tapaamisia, joissa ei kommentoida töitä vaan keskitytään henkiseen hyvinvointiin.

Jossakin olisi hyvä olla jokin julkinen opiskelupaikka, jossa voisi opiskella turvaväljän etäisyydellä.

3.7 Poikkeusolojen aikana saatu tuki

Kyselyiden perusteella jatko-opiskelijat saivat poikkeusolojen aikana tukea opintoihinsa ennen kaikkea omilta ohjaajiltaan mutta myös oppiaineestaan ja laitokseltaan. Tuen saannin lähteitä selvittäneessä kysymyksessä oli seitsemän vaihtoehtoa, joista vastaajat saivat valita niin monta, kuin katsoivat tarpeelliseksi. Kevään 2020 vastaajat valitsivat yhteensä 244 ja kevään 2021 vastaajat 165 vaihtoehtoa. Tämä tarkoittaa keskimäärin 1,5 vaihtoehtoa per kevään 2020 vastaaja, kun vuotta myöhemmin vastanneet valitsivat keskimäärin 2,1 vastausvaihtoehtoa. Kuvio 18 esittää saadun tuen ja avun lähteitä. Ohjaajien rooli näyttää korostuvan entisestään pitkittyneissä poikkeusoloissa, sillä peräti 65 prosenttia keväällä 2021 vastanneista jatko-opiskelijoista valitsi anetuista vaihtoehdoista omat ohjaajat. Ohjaajien merkitys siis korostuu, vaikka luvussa 3.3.5 esitellyissä avokysymysten vastauksissa nousikin esiin esimerkiksi poikkeuksellisen hidas sähköpostiviesteihin vastaaminen ja ohjauksen puute. Lisäksi keväällä 2021 vastanneilla korostuu tuen saaminen joltakin muulta taholta. Myös muut prosenttiosuudet ovat heillä suuremmat kuin vuotta aiemmin kyselyyn vastanneilla, mikä selittyy sillä, että he valitsivat useampia vaihtoehtoja kuin kevään 2020 vastaajat.

Kuvio 18. Poikkeusolojen aikana saadun tuen lähteet.

Monivalintakysymystä täydentäneessä avokysymyksessä vastaajat kertoivat muista tahoista tarkemmin. Vastauksia kertyi 48 keväältä 2020 ja 28 keväältä 2021. Avovastausten perusteella monet jatko-opiskelijat saivat tukea myös laajemmin kotimaiselta ja kansainväliseltä tiedeyhteisöltään sekä läheisiltään. Toisaalta on myös syytä nostaa esiin, että seitsemän kevään 2021 kyselyyn vastanneista kertoi, että he eivät ole omasta mielestään saaneet mistään tukea jatko-opintoihinsa; suurin osa vastaajista kuitenkin mainitsi vastauksissaan useampia tuen lähteitä. Seuraavaksi esittelemme tuen lähteitä tarkemmin, vastauksista nousseisiin luokkiin ryhmiteltyinä.

Toiset jatko-opiskelijat ja kollegat. Kummankin kyselyn vastauksissa nousi useimmin esiin toisilta jatko-opiskelijoilta ja kollegoilta saatu tuki: kevään 2020 vastauksissa se mainittiin 15 ja kevään 2021 vastauksissa kymmenen kertaa.

Lainauksia vastauksista:

Toiset jatko-opiskelijat.

Muilta väitöskirjatutkijoilta, tutkimushankkeelta.

Jokin muu taho: laitoksen tutkijayhdistys.

Perheenjäsenet ja ystävät. Myös jatko-opiskelijoiden läheiset ovat olleet opintojen tukemisessa merkittävässä roolissa. Kevään 2020 vastauksissa mainittiin kaverit tai ystävät seitsemän kertaa sekä perhe ja muut läheiset kaksi kertaa. Vuotta myöhemmän kyselyn vastauksissa nousi esiin ystävät neljä kertaa ja perheenjäsenet viisi kertaa.

Lainauksia vastauksista:

Kumppani joutuu kantamaan kohtuutonta taakkaa.

Ystävät ja perhe jaksavat tukea puhelimitse, sähköpostitse.

Tutkimukseen liittyvät muut tahot. Erilaisia tutkimukseen liittyviä muita tahoja mainittiin satunnaisesti. Esille nousi esimerkiksi tutkimukseen liittyvät Jyväskylän yliopiston ulkopuoliset yhteydet, kansalliset ja kansainväliset tutkijaverkostot, tutkijana työskentelevät tuttavat, mentorit ja toisen yliopiston kirjastopalvelut.

Lainauksia vastauksista:

Colleagues outside of JYU.

Kansainväliset Zoom-seminaarit.

Tiedekunnan sisäiset tahot. Joissakin vastauksissa mainittiin tuen lähteenä myös oman laitoksen kokoukset ja ylipäätään oma työympäristö sekä toisesta oppiaineesta tai toiselta laitokselta saatu tuki. Lisäksi joitakin avuksi olleita henkilöitä mainittiin nimeltä.

Lainauksia vastauksista:

Jokin muu taho: esim. laitoksen tutkijayhdistys.

Tiedekunnan jatko-opiskelijoille suunnattu työssä jaksamisen ja oman työn johtamisen työpaja (tarkkaa kurssin nimeä en muista, mutta järjestettiin syksyllä 2020).

Jyväskylän yliopiston sisäiset tahot. Jotkut vastaajista kokivat saaneensa tukea myös muilta Jyväskylän yliopiston sisäisiltä tahoilta kuten kirjastolta, toisessa tiedekunnassa työskentelevältä henkilöltä, yliopiston sähköpostitiedotteista, julkaisuyksiköltä, rehtorin infoista ja erilaisista henkilöstölle suunnatuista ohjeista. Lisäksi mainittiin yliopiston järjestämä mentorointikurssi.

Lainauksia vastauksista:

En oikein koe saaneeni mitään erityistä jatko-opintoihin liittyvää apua. Jossain määrin kirjasto.

Sähköpostin kautta tulevat yliopiston tiedotteet.

Digipalvelut, HelpJYU.

Yliopiston mentorointikurssi, joka oli tosin liian lyhyt ja jäi pinnalliseksi.

Muut tahot. Muutama vastaaja mainitsi myös yliopiston ulkopuolisia tahoja, jotka ovat tukeneet heitä poikkeusoloissa jollakin tavoin. Vastauksissa nousi esiin MELA, oman kotimaan hallitus, edellisen työpaikan kollega, väitöstutkimuksen rahoittajataho ja THL.

Lainaus vastauksista:

Finnish Institute for Health and Welfare (THL).

3.8 Lisätuen tarve poikkeusolojen aikana

Kummassakin kyselyssä jatko-opiskelijoille annettiin mahdollisuus kommentoida myös sitä, millaisissa jatko-opintoihin liittyvissä asioissa he kaipaavat lisää apua tai neuvoja. Keväällä 2020 tähän kysymykseen saatiin vastaus 54:ltä kyselyyn vastanneelta ja vuotta myöhemmin kysymykseen vastanneiden määrä oli 33. Kukin vastaaja on voinut mainita yhden tai useamman asian. Seuraavaksi esittelemme tarpeita tarkemmin, vastauksista nousseisiin luokkiin ryhmiteltyinä.

Rahoitus. Sekä kevään 2020 että kevään 2021 kyselyyn vastanneet jatko-opiskelijat kertoivat tarvitsevansa apua rahoitukseen liittyvissä kysymyksissä. Eniten vastaajia huolestutti rahoituksen saaminen yleensä mutta myös silloin, jos väitöskirjan valmistuminen viivästyy ja tarvitaan lisärahoitusta.

Lainauksia vastauksista:

Mahdollisuus lisärahoitukseen, kun kuitenkin tästä on tulossa myös säätiöille aikamoinen rahoituspommi.

Rahoituksen hankkiminen. En jaksa tehdä enää tutkimusta opettajan töiden ohella.

Tutkimuksen eri vaiheet. Kumpaankin kyselyyn vastanneet kaipasivat lisää tukea väitöstutkimuksen eri vaiheisiin: vastauksissa nousi esiin aineistonkeruu, lähdekirjallisuuden löytäminen, tutkimussuunnitelman muokkaaminen, artikkelien ja väitöskirjan yhteenvedon kirjoittaminen sekä artikkelien julkaiseminen. Aineistonkeruussa mietitytti esimerkiksi aineistonkeruusuunnitelman

työstäminen ja muuttaminen sekä aineistonkeruun toteuttaminen poikkeusoloissa, kun osallistujien kanssa toimiminen on haastavaa. Lisäksi esiin nostettiin aineiston analysointiin käytettävän menetelmän valinta ja soveltaminen. Lähdekirjallisuuteen liittyneet kommentit kertoivat haasteista kirjallisuuden saavutettavuudessa, mikä tulee ilmi myös tämän raportin aiemmissä kohdissa 3.3.1 ja 3.3.5. Tutkimussuunnitelmaan liittyneissä kommentteissa korostui suunnitelman muuttaminen pandemian aiheuttamien haasteiden takia mutta esiin nousivat myös tutkimusetiikkaa ja tietosuojaa koskevat kysymykset. Jotkut vastaajat kokivat tarvitsevansa lisätukea myös sekä artikkelien että väitöskirjan yhteenvedon kirjoittamiseen. Lisäksi kaivattiin neuvoja sopivan julkaisukanavan löytämisessä artikkelille.

Lainauksia vastauksista:

It would be nice to know much better when and under which rules I can collect data from participants. Seems like this has stopped in our department and I feel lost whether I can do my original research plan at all.

Väitöskirjan yhteenvedon kirjoittamisessa.

Vieraalla kielellä kirjoittamisessa.

Olen niin alkuvaiheessa, että lähes kaikkeen tutkimuksen tekemiseen liittyvään tarvitsen apua ja neuvoja.

Tarvitsen tekstikommentteja, apua refereearvioiden käsittelyssä, koulutusta tekstin jäsentämisessä mikrotasolla.

Ohjaus. Vaikka aiemmin esiteltyjen kysymysten vastauksissa ohjauksen saamisessa ei näyttäisi olleen suuria haasteita, kumpaankin kyselyyn vastanneet kuitenkin ilmaisivat tarvitsevansa lisää tukea ja kannustusta nimenomaan ohjaajiltaan.

Lainauksia vastauksista:

Kaipaisin enemmän välitöntä yhteydenpitoa esim. ohjaajien kautta (mitä kuuluu jne.).

Tällä hetkellä tarvitsisin varmasti tiiviimpää ohjaussuhdetta, mutta se johtuu täysin itsestäni, ei ole ohjaajan vika. Välttelen yhteydenottoa, koska hävettää niin paljon se oma edistymättömyys...

Tarvitsen osallistuvan kakkosohjaajan.

Kurssit ja opinnot. Kummankin kyselyn vastauksissa nousi esiin tarve saada tukea jatko-opintoihin kuuluviin kursseihin liittyvissä asioissa. Vastaajat kaipaivat neuvoja esimerkiksi siihen, miten kurseja voi suorittaa itsenäisesti ja mitä kurseja tarvitaan jatkotutkintoon. Lisäksi huolta aiheutti se, että joillekin kursseille on vaikea päästä tiukasti rajatun osallistujamäärän tai lyhyen ilmoittautumisajan takia, ja tällaisiin tilanteisiin kaivattiin jonkinlaisia toimintaohjeita.

Lainauksia vastauksista:

Movin kurssit ovat olleet ihan hyviä, mutta liian yleisiä, jotta olisivat antaneet käytännön apuja. Esim. tilastollisen analyysin tekoon ei ole mitään tukea tai apua (oma lähtötaso on nolla).

Kursseille on vaikea ilmoittautua. Systemi on tosi sekava.

Että ymmärtäisin, miten käytetään mitään järjestelmää, mistä löydän kurseja.

Sosiaaliset kontaktit ja verkostoituminen. Kyselyihin vastanneet jatko-opiskelijat nostivat esiin verkostoitumisen ja sosiaalisten kontaktien tarpeen eri yhteisöissä. Yksittäisiä mainintoja oli esimerkiksi vertaistuen tarpeesta sekä esiintymiskokemuksen hankkimisen ja verkostoitumisen tavoista.

Lainauksia vastauksista:

Koska teen väitöskirjaani palkkatyön ohessa toisessa kaupungissa, niin käytännössä en näe ketään enkä koe olevani kovin olennainen osa tiedeyhteisöä. Monet tilaisuudet ovat keskellä työpäivää jne.

Miksei jotain pienryhmää tms. juuri meille jatko-opiskelijoille, jotka olemme kärsineet koronapandemiasta eniten, vertaistuki on todella tarpeen.

Perusopinnoissa oli tutorointia, ehkä jotain sen suuntaista?

Ohjeet. Vastaajat toivoivat myös yleisiä ohjeita ja tiedotusta sellaisista päätöksistä, jotka liittyvät pandemiaan ja siihen, miten se vaikuttaa jatko-opintoihin. Lisäksi kaivattiin tukea erityyppisiin hallinnollisiin ja teknisiin kysymyksiin sekä digitaalisten taitojen kehittämiseen.

Lainauksia vastauksista:

Tietoteknisiin taitoihin kaipaen apua henkilökohtaisesti, lähiohjauksessa. Olen sen ikäinen, etten ole missään vaiheessa saanut perustaitoja tietokoneella työskenteleeseen. Jos kysyn neuvoa, on ohjaajan puhe tietoteknistä erityiskieltä, joka ei tavoita. Esim. excel, spss, word-ominaisuudet.

Että ymmärtäisin, missä tapaan ihmisiä, mistä tiedän kuulunko johonkin ryhmään, yksikköön, tiimiin? Yliopiston sähköpostiakaan ei ole saatu toimimaan vaikka olen soittanut tukeen jo kolme kertaa.

Taustarakenteiden ymmärtäminen, esim. mikä on converis tai voinko pyytää sähköpostiosoitteeni muuttamista student.jyu.fi muodosta jyu.fi -muotoon.

Sisuun opintosuunnitelman luonti - jotain videoita on kai jossain, että pitää itse yrittää säätää.

Henkinen jaksaminen. Jotkut vastaajista mainitsivat erilaisia henkiseen jaksamiseen liittyviä tarpeita. Vastauksissa nostettiin esiin esimerkiksi elämän rytmittäminen pandemian aikana, eri tahojen odotukset, jotka kohdistuvat väitöskirjan etenemiseen, motivaation löytäminen tutkimustyöhön ja ylipäättään henkinen jaksaminen muutenkin kuormittavassa ja epävarmassa tilanteessa.

Lainauksia vastauksista:

Korona-ajan henkiseen jaksamiseen; armollisuuteen siihen, ettei väikkärin viivästykset johdu täysin minusta.

Kognitiivinen ergonomia, yleisesti jaksaminen.

Muut. Edellä esitettyjen selkeästi luokiteltavien tuen tarpeiden lisäksi vastauksissa mainittiin joitakin sellaisia tarpeita, joita on hankala luokitella. Vastauksissa oli yksittäisiä mainintoja esimerkiksi työtilan tarpeesta, kirjastolle esitetystä täsmäavunpyynnöstä ja vastaajan statukseen liittyvistä epäselvyyksistä. Lisäksi toivottiin esimerkiksi jatko-opintojen loppuvaihetta koskevien verkkosivujen kehittämistä ja joustoa jatko-opintojen suorittamisaikaan.

Lainauksia vastauksista:

Ehkä kaipaisin jonkinlaista tsemppiluentoa tai "exit-strategiaa".

Onko mahdollista saada pidennystä 4 vuoden määräaikaan koronan vuoksi.

Loppuvaiheen ohjeistukseen liittyvät nettisivut pitäisi päivittää, yhdenmukaistaa ja tehdä helposti löydettäviksi. Nyt nettisivut ja ohjeet löytää helpommin googlettamalla kuin loogisten polkujen mukaan etsimällä. Ohjeita on tiedekunnan, kirjaston ja yliopiston alla. Kaikkeen ei ollenkaan.

Software for qualitative analysis.

Kumpaankin kyselyyn vastanneissa oli myös tyytyväisiä jatko-opiskelijoita, jotka eivät kokeneet tarvitsevansa lisätukea ainakaan vastaamishetkellä.

Lainauksia vastauksista:

For now I'm good. My department has supported me whenever I was unsure of something or needed help.

Vallitsevaan tilanteeseen on jo aika hyvin sopeutunut, joten en usko että tässä vaiheessa enää tarvitsisin merkittävästi mitään apua.

En kai vielä missään. Kaikki hyvin. Ohjaajalta voi aina kysyä jos joku mättää. Tykkään itseohjautuvuudesta.

3.9 Muita kommentteja

Kummankin kyselyn viimeinen kysymys antoi vastaajille mahdollisuuden kertoa mitä tahansa, mitä he pitivät tärkeänä vastaamishetkellä. Kevään 2020 kyselyssä vastauksia tähän kysymykseen tuli 58 ja vuotta myöhemmin 26. Seuraavaksi esittelemme näitä kommentteja tarkemmin, vastauksista nousseisiin luokkiin ryhmiteltyinä.

Rahoitukseen liittyvät asiat. Vastauksista käy ilmi, että poikkeusolot voivat ahdistaa merkittävästi, jos tutkimusrahoitus on loppumassa ja on joutunut muuttamaan väitösuunnitelmia pandemian takia. Jatkuva uuden rahoituksen hakeminen taas hidastaa tutkimuksen tekoa. Jotkut vastaajista kertoivat joutuvansa lopettamaan jatko-opinnot kesken rahoituksen puuttumisen takia ja etsimään muita töitä. Muutamassa vastauksessa nostettiin esiin myös sellainen haaste, että jatko-opiskelija, joka ei ole väitöskirjatutkijan työsuhteessa yliopistoon, jää helposti yksin; kaikilla jatko-opiskelijoilla pitäisi kuitenkin olla turvattu toimeentulo, ohjaus ja työtila. Joidenkin vastaajien mielestä kaikkien yliopistojen tulisikin ajaa määrätietoisesti jatko-opintojen tukemista yleisellä tuella: Tukijärjestelmä, joka tukee vain valikoituja jatko-opiskelijoita, on ontuva ja heikko. Jatko-opintojen rakenteellinen uudistaminen, joka yhdistettäisiin rahoitusjärjestelmän uudistamiseen, toisi vastaajien mukaan tutkimustyöhön myös järjestelmällisyyttä ja tehokkuutta.

Kyselyihin vastanneet jatko-opiskelijat pitivät hyvänä sitä, että laitokset ovat järjestäneet etäosallistumismahdollisuuksia erilaisiin tapahtumiin ja kursseille. Heidän mielestään olisi kuitenkin tärkeää, että myös työn ohessa ja apurahalla tutkimusta tekevillä sekä muualla kuin Jyväskylässä asuvilla jatko-

opiskelijoilla olisi mahdollisuus edes muutamaankin lähityöskentelyjaksoon laitoksella. Tämä lisäisi yliopistoyhteisöön kuulumisen tunnetta ja auttaisi verkostoitumaan yliopiston muun henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa.

Poikkeusolojen takia yliopiston olisi vastaajien mielestä myös toivottavaa harkita väitöskirjatutkijan työsuhteessa oleville jatko-opiskelijoille jatkoaikaa esimerkiksi erillisen hakemuksen perusteella tai väitöskirjan viimeistelyapurahahakua myös työsuhteessa olleille.

Opetukseen/kursseihin liittyvät asiat. Joissakin vastauksissa toivottiin sitä, että Jyväskylän yliopisto järjestäisi väitöstilaisuuksia jatkossakin etäyhteyden kautta esimerkiksi Zoomissa. Myös jatko-opintoihin kuuluvia kursseja olisi vastaajien mukaan hyvä järjestää jatkossakin etäyhteyden kautta: esimerkiksi seminaareihin, avoimen tiedon keskuksen koulutuksiin, MoVin kursseille ja tutkimusetiikan kurssille osallistuminen olisi näin mahdollista myös niille jatko-opiskelijoille, joiden on vaikea päästä matkustamaan Jyväskylään.

Muut opintoihin ja resursseihin liittyvät asiat. Joillakin tiedekunnan jatko-opiskelijoilla on ohjaussuhteessaan haasteita, jotka eivät liity pandemiaan mutta joihin olisi tärkeää löytää ratkaisu. Tämäkin nousi esiin muutamassa vastauksessa.

Työtavat. Vaikka poikkeusolot ovat kyselyihin vastanneiden mukaan voineet vähentää työn tehokkuutta, ne ovat voineet vaikuttaa myös niin, että on ollut tavallista enemmän aikaa pohtia esimerkiksi joitakin jatkotutkimukseen liittyviä teoreettisia ongelmia. Jotkut vastaajista kritisoivat sitä, että hallinnollisiin asioihin, kuten opintosuunnitelman laatimiseen Sisussa, tuntuu kuluvan paljon aikaa. Lisäksi toivottiin, että tiedekunnan hallinto pyrkisi helpottamaan väittelyä entisestään.

Vastausten perusteella kirjaston palvelujen puuttuminen poikkeusolojen aikana hidasti monen jatko-opiskelijan työtä merkittävästi. Muutamassa vastauksessa toivottiinkin, että yliopistolla mietittäisiin tarkasti, miten opintojen eteneminen voidaan turvata entistä paremmin vastaavanlaisissa poikkeusoloissa. Lisäksi kommentoitiin, että on erittäin tärkeää tiedostaa, että etätyöskentely ei sovi kaikille. Siksi toivottiin kiinnitettävän erityistä huomiota tuen tarjoamiseen niille jatko-opiskelijoille, joilla on ollut suuria haasteita etätyöskentelyn kanssa.

Elämäntilanteeseen liittyvät asiat. Joissakin vastauksissa kommentoitiin sitä, että poikkeusolojen aikana yliopistosta on annettu ymmärtää, että tämä

harvinaislaatuinen tilaisuus on hyvä käyttää tehokkaasti tutkimukseen. Kyselyvastausten perusteella se ei kuitenkaan ole ollut kaikille mahdollista: Esimerkiksi joidenkin jatko-opiskelijoiden lapset ovat olleet koulujen kiinni ollessa kotikoulussa. Myös mahdollisten karanteenien aikana tilanne on ollut sama. Tämä on luonnollisestikin aiheuttanut monenlaisia haasteita tutkimuksen tekemiseen keskittymiselle. Joillekin tilanne on siis ollut edullinen ja tutkimustyötä on voinut tehdä tehokkaasti mutta joillekin muille se on voinut olla erittäin raskas ja haastava. Jotkut vastaajista kertoivat, että jos tutkimusta ei pysty olosuhteiden vuoksi edistämään niin tehokkaasti, kuin haluaisi, siitä voi seurata syyllisyyden tunteita. Tästä syystä yliopistolla toivottiinkin olevan tarpeeksi herkkyyttä jatko-opiskelijoiden erilaisten tilanteiden ymmärtämiseen – pandemia on vaikuttanut eri henkilöihin eri tavoin, ja jatko-opiskelijat ovat epätasa-arvoisessa asemassa toisiinsa nähden.

Kyselyvastauksista näkyy, että työn edistymistä ajatellen suurimmat haasteet ovat varmasti olleet perheellisillä, mutta psyykkistä hyvinvointia ajatellen yksin elävillä on voinut olla erittäin raskasta. Etenkin kansainväliset jatko-opiskelijat ovat muutaman vastauksen mukaan olleet kuormittavassa tilanteessa, sillä he ovat saattaneet joutua olemaan lähes tai täysin vieraassa maassa ilman paikallisia verkostoja ja riittävää tukea eivätkä ole päässeet läheistensä luo hyvin pitkään aikaan.

Lainauksia vastauksista:

Toivon, että jonkinlainen hybridimalli jää olemaan ja elämään myös korona-ajan jälkeen yliopiston käytäntöihin.

Toivon, että yliopistossa havahduttaisiin koronakriisin ja etätyöskentelyn seurauksena siihen, kuinka tärkeää yhteisö ja yhteisöllisyys on, esimerkiksi se, että välillä vaikka kysyttäisiin ohjattavien kuulumisia. Ihmisellä on kuitenkin perustarve kuulua johonkin. Työ- ja opiskeluyhteisön kuuluisi olla nimenomaan yhteisö.

Opiskeluiden aloittaminen korona-aikana vaati paljon perehtymistä ihan pelkästään tietoteknisiin ratkaisuihin. Olisi säästynyt useita päiviä, kun s-postin, Moodlen, Sisun, kirjaston ynnä muiden sähköisten järjestelmien käyttöön olisi ollut koostettu info-päivä tai edes puolikas päivä.

Olisi mukavaa jos tiedekunnassakin osattaisiin hieman joustaa koronan takia.

Työskentelen opettajana muualla kuin yliopistolla ja teen väitöskirjaa vapaa-ajallani. Koronatilanne ja etäopetus ovat lisänneet opetuksen valmisteluun kuluvaan aikaan, mikä on näkynyt väitöskirjaan käytettävissä olevassa ajassa. Keväällä en ole enää ehtinyt tekemään edes apurahahakemuksia. Olen tehnyt väitöskirjaa jo ennen koronaa etänä ja olen yrittänyt jo aiemmin tuoda esiin etätyöskentelyyn liittyviä vaikeuksia. Toivon, että yliopisto nyt puuttuisi niihin, kun niin moni muukin on ne kokenut.

4 TULOSTEN YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Pandemian aiheuttamat poikkeusolot ovat vaikuttaneet humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan jatko-opiskelijoihin ja heidän suorittamiinsa opintoihin monin eri tavoin. Kyselyiden tulokset ovat hyvin samansuuntaisia kuin esimerkiksi Donohuen ja kollegoiden (2021) kansainvälisessä kyselytutkimuksessa sekä raporteissa, jotka on koostanut European University Association (EUA) ja EUA Council for Doctoral Education (EUA-CDE) (2020).

Poikkeusolot ovat myös paljastaneet seikkoja, jotka ovat normaalioloisakin haasteellisia mutta jotka ovat pandemian myötä kärjistyneet ja korostuneet entisestään. Esimerkiksi osa ohjaukseen ja rahoitukseen liittyvistä ongelmista on ollut olemassa jo ennen pandemiaa. Lisäksi suurin osa kevään 2020 ja 2021 kyselyihin vastanneista jatko-opiskelijoista suorittaa opintojaan muun työn ohella tai ilman rahoitusta, asuu muualla kuin Jyväskylässä ja siten tekee tutkimustaan enimmäkseen kotoa käsin pandemiasta riippumatta. Pandemian myötä heidän jatkuvasti kokemansa haasteet esimerkiksi yliopistoyhteisöön kuulumisessa ja tunteensa ulkopuoliseksi jäämisestä ovat tulleet tutuiksi kaikille jatko-opiskelijoille. Kyselyvastausten kautta ne nousevat entistä vahvemmin esimerkiksi ohjaajien ja koko tiedekunnan tietoisuuteen.

Kyselyvastausten perusteella voidaan sanoa, että pandemian ja sen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutus jatko-opintoihin polarisoituu: Jotkut vastaajista kokivat, että vaikutukset ovat olleet suuria, kun taas joidenkin mielestä vaikutuksia on ollut vain vähän tai ei lainkaan. Jotkut kokivat vaikutukset positiivisina esimerkiksi niin, että etätyöskentelyn myötä on ollut aiempaa enemmän mahdollista keskittyä tutkimukseen. Toisten tutkimukseen poikkeusolot taas ovat vaikuttaneet kielteisesti esimerkiksi vaikeuttamalla

aineistonkeruuta tai keskeyttämällä tutkimusvierailun. Lisäksi joidenkin perhetilanne ja rauhallisen työskentelytilan puuttuminen ovat vaikeuttaneet keskittymistä etätyöskentelyn aikana. Koska suuri osa jatko-opiskelijoista suorittaa opintojaan muun työn ohessa tai ilman rahoitusta, pandemian aiheuttamat muutokset päätyössä ovat voineet vaikuttaa myös jatko-opintoihin käytettävissä olevaan aikaan. Monenlaisten haasteiden takia yli puolet kyselyihin vastanneista arveli valmistumisen viivästyvän, mutta suurin osa arvioi viivästy miseksi vain muutamia kuukausia. Poikkeusolojen pitkittymisen tosin arveltiin lisäävän viivästy misen pituutta: yli 40 prosenttia kevään 2021 vastaajista oli sitä mieltä, että valmistuminen siirtyy puolesta vuodesta vuoteen, ja lähes 15 prosenttia arveli valmistumisen siirtyvän yli vuodella eteenpäin.

Kyselyihin vastanneet kokivat, että pandemia on vaikeuttanut jatko-opintojen eri osa-alueista etenkin verkostoitumista. Lisäksi pandemian pitkittyminen on lisännyt verkostoitumisen haasteita merkittävästi. Keväällä 2021 vastaajilta kysyttiin myös pitkittyneiden poikkeusolojen vaikutuksista elämään yleensä. Yli puolet vastanneista arvioi vaikutusten olleen ainoastaan tai pääasiassa kielteisiä, kun taas noin viidennes oli sitä mieltä, että vaikutukset ovat olleet ainoastaan tai pääasiallisesti myönteisiä.

Jatko-opiskelijat ovat kyselyvastausten perusteella pääasiallisesti tyytyväisiä saamaansa etäopetukseen ja -ohjaukseen: Laitokset, oppiaineet ja ohjaajat ovat reagoineet nopeasti ja tehokkaasti muuttuneeseen tilanteeseen. Apua pandemian aikana on saatu etenkin omalta ohjaajalta. Joissakin yksittäisissä oppiaineissa tosin on peruttu seminaareja, eikä niitä ole siirretty verkkoon. Useat laitokset saivat vastaajilta kehuja myös sosiaalisesta huolenpidosta: laitoksilla on esimerkiksi järjestetty hyvinvointikoulutusta etäyhteyden kautta, kahvihetkiä Zoomissa ja niin edelleen.

Kyselyiden tulokset paljastivat myös joitakin laitospesäisiä mutta myös tiedekuntaa koskevia kehittämistarpeita. Vastauksissa toivottiin esimerkiksi jatko-opiskelijoiden henkisen hyvinvoinnin parempaa huomioimista ja joustoa niin laitos- kuin tiedekuntatasolla. Koska vastaavaa kyselyä ei ole toteutettu ns. normaalioloissa, vastausten suhteuttaminen on kuitenkin haastavaa: Nyt emme voi olla täysin varmoja siitä, mitkä vastauksissa esiin nousseet haasteet johtuvat yksinomaan poikkeusoloista. Kyselyiden tulosten perusteella näyttää kuitenkin siltä, että olisi hyvä tarttua ainakin seuraaviin seikkoihin:

1. Pandemiasta riippumatta jatko-opintojaan etäyhteyksien kautta edistävien opiskelijoiden lisätuen tarpeesta ja yliopistoyhteisöön sitoutumisesta olisi hyvä keskustella jatko-opiskelijoiden kanssa.
2. Ohjaukseen olisi tarvittaessa hyvä lisätä matalan kynnyksen etäohjausta, jossa käsiteltäisiin myös jatko-opiskelijan hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.
3. Yliopistoyhteisöön kuulumisen kokemusta olisi hyvä lisätä esimerkiksi vertaistuella. Esimerkiksi Kielikampuksella vireästi toimiva mentorointitoiminta on koettu tärkeäksi kohtaamispaikaksi poikkeusolojen aikana, vaikka toiminta onkin järjestetty virtuaalisesti. Tiedekunnan tasolla tarjottavaa mentorointitoimintaa voisi kehittää edelleen ja toiminnan voisi vakiinnuttaa.
4. Poikkeusolojen aikana hyväksi havaitut käytännöt kannattaa säilyttää jatkossakin. Esimerkiksi joidenkin yleisten kurssien suorittamisen mahdollisuutta ilman läsnäolopakkoa Jyväskylässä on syytä tarkastella huolellisesti.

Lähteet

- Ahola, H., Räsänen, P. & Kulmala, M. (elokuu 2021). Jyväskylän yliopiston opiskelijoiden hyvinvointi koronapandemian aikana -kysely. Esitelmä Yliopisto-ohjauksen elopäivillä.
- Álvarez, I., Dennis, C. A. & Waterhouse, P. (2021). Researching from home. Doctoral research in a pandemic. Teoksessa G. Ubachs (toim.), *The Envisioning Report for Empowering Universities, Volume 5*. Maastricht, NL: EADTU, 10–12.
- Donohue, W. J., Lee, A. S.-J., Simpson, S. Y. & Vacek, K. (2021). Impacts of the COVID-19 pandemic on doctoral students' thesis/dissertation progress. *International Journal of Doctoral Studies*, 16, 533–552. Saatavilla <https://doi.org/10.28945/4818>
- European University Association (EUA) (2020). Briefing. European higher education in the Covid-19 crisis. Saatavilla https://eua.eu/downloads/publications/briefing_european%20higher%20education%20in%20the%20covid-19%20crisis.pdf
- EUA Council for Doctoral Education (EUA-CDE) (2020). EUA-CDE online sessions report. The new balance. Insights from EUA-CDE online sessions on doctoral education and the coronavirus crisis. Saatavilla

https://eua-cde.org/downloads/publications/cde-the%20new%20balance-online%20sessions-jun-20_report.pdf

Kangasniemi, S. & Rossi, A. (2020). Raportti koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutuksista Oulun yliopiston opiskelijoihin. Oulu: Oulun yliopiston ylioppilaskunta (OYY).

TREY (Tampereen ylioppilaskunta) (2021). Tampereen ylioppilaskunnan koronakyselyn tulosten raportti kevät 2021. Tampere: Tampereen ylioppilaskunta. Saatavilla <https://trey.fi/media/koronakyselyn-raportti-kevat-2021.pdf>

TREY (Tampereen ylioppilaskunta) (2020). Raportti TREYn koronarajoituksia ja etäopiskelua koskevan kyselyn tuloksista. Tampere: Tampereen ylioppilaskunta. Saatavilla <https://trey.fi/media/treyn-koronakyselyn-raportti-sis-tiedekunnat.pdf>

Kirjoittajat

Taina Tammelin-Laine, FT, tutkijatohtori, humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta, Jyväskylän yliopisto, ORCID ID: 0000-0001-6212-8884

Jari Ojala, FT, professori, historian ja etnologian laitos, Jyväskylän yliopisto, ORCID ID: 0000-0002-4348-8857

Heli Niskanen, FL, suunnittelija, humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta, Jyväskylän yliopisto

Liite 1

Kysely koronatilanteen vaikutuksista jatko-opintoihin // Survey on the effects of the corona situation on postgraduate studies

(below in English)

Hyvä humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan (HYTK) jatko-opiskelija. Tiedekunnassa pohditaan mahdollisuuksia tukea jatko-opiskelijoita koronaviruksen (Covid-19) aiheuttamassa poikkeustilanteessa. Siksi olisi tärkeää ja toivottavaa, että saisimme tiedekuntaan tietoa siitä, miten poikkeustilanne on kenties vaikuttanut jatko-opintojesi tekemiseen. Kartoitamme tilannetta oheisella kyselyllä, jonka tuloksia hyödynnetään mahdollisten tukitoimien suunnittelussa.

Kirjoita vapaamuotoisesti vastauksesi anonyymiin Webropol-kyselyyn 13.5.2020 mennessä. Kysely on anonyymi, ja vastauksista tehdään kooste, jota käsitellään tiedekunnan tutkimuksen johtoryhmässä.

Opiskelijoiden henkilötietojen käsittelystä on kerrottu yliopiston tietosuojailmoituksessa: <https://www.jyu.fi/fi/yliopisto/tietosuojailmoitus/opiskelijoiden-henkilotiedot>. Tässä kyselyssä ei kerätä mitään suoria tunnistetietoja kuten opiskelijan nimi tai yhteystiedot. Tiedot poistetaan 31.7.2020 mennessä, kun aineisto on analysoitu.

Lisätietoja kyselystä antaa suunnittelija Heli Niskanen (doct-hum-soc@jyu.fi).

Dear doctoral student of the Faculty of Humanities and Social Sciences. The Faculty is making plans possible support measures for doctoral students during the exceptional situation caused by the coronavirus (Covid-19). Therefore, it would be important and desirable for us at the Faculty to be informed how exactly the situation may have affected to your postgraduate (doctoral) studies. Answering the questionnaire below will help us at the Faculty to proceed with our plans.

Write your free-form response to the anonymous Webropol questionnaire by May 13, 2020. The questionnaire is anonymous. A summary of the responses will be discussed by the Faculty's board of research.

The processing of students' personal data is described in the University Privacy Statement: <https://www.jyu.fi/en/company/information-protections/students-personal-information>. This questionnaire does not collect any direct identifiers such as student name or contact information. The data will be deleted by July 31, 2020, after the data has been analyzed.

For more information, please contact Heli Niskanen (doct-hum-soc@jyu.fi).

1. Millä laitoksella suoritat jatko-opintojasi? Valitse laitoksesi oheisesta listasta. // At which department are you doing your postgraduate studies? Select your department from the list below.

Historian ja etnologian laitos // Department of History and Ethnology

- Kieli- ja viestintätieteiden laitos // Department of Languages and Communication
- Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitos // Department of Music, Art and Culture Studies
- Soveltavan kielentutkimuksen keskus // Centre of Applied Language Studies
- Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos // Department of Social Sciences and Philosophy

2. Teetkö tällä hetkellä jatko-opintojasi // Are you currently doing your postgraduate studies

- Tohtorikoulutettavan työsuhteessa // Employed as a doctoral student by the university
- Apurahalla // With a grant
- Jokin muu tilanne // Another situation

3. Missä vaiheessa jatko-opintosi ovat? // At what stage are your postgraduate studies?

- Alkuvaiheessa // In the beginning
- Keskivaiheessa // Middle stage
- Loppuvaiheessa // Final stage

4. Mikä on prosentuaalisesti arvioituna väitöskirjasi valmistumisaste (1-100 %)? // What is the percentage of completion of your dissertation (1-100%)?

- 0-20 %
- 21-40 %
- 41-60 %
- 61-80 %
- 81-100 %

5. Mikä seuraavista luonnehtii parhaiten poikkeusolojen työskentelypaikkaasi? // Which of the following best describes your work place during this coronavirus situation?

- Työhuone tai vastaava kodin ulkopuolella // Workroom or similar outside the home

- Kotona työhön varatussa huoneessa (esim. oma työhuone) // In a room reserved for work at home (e.g. own study)
- Kotona, omassa rauhallisessa työpisteessä (esim. makuuhuone) // At home, in your own quiet workplace (e.g. bedroom)
- Kotona, yhteisessä tilassa (esim. keittiön pöytä, olohuone) // At home, in a common space (e.g. kitchen table, living room)
- Jokin muu // Something else

6. Missä määrin koronaviruksen aiheuttama poikkeustilanne vaikuttaa yleisesti jatko-opintojesi edistämiseen? Voit vastata asteikolla 1-5, jossa 1 tarkoittaa, että ei vaikuta lainkaan ja 5 tarkoittaa, että vaikuttaa paljon. // To what extent does the emergency situation caused by the coronavirus generally affect the promotion of your postgraduate studies? You can answer on a scale of 1-5, where 1 means not affected at all and 5 means much affected.

- 1 Ei vaikuta lainkaan // Does not affect at all
- 2
- 3
- 4
- 5 Vaikuttaa paljon // Affects a lot

7. Kerro, mitä positiivisia ja mitä negatiivisia työhön liittyviä kokemuksia sinulla on koronaviruksen aiheuttamasta poikkeustilanteesta. // Please tell what positive and what negative work-related experiences you have of this exceptional situation caused by coronavirus.

8. Miten poikkeustilanne vaikuttaa mielestäsi työrauhaan? // How do you think this coronavirus situation affects your opportunity to work in privacy?

1 Kyllä

2 Ei

Koetko saavasi tehdä tutkimustasi riittävän rauhassa? // Do you feel you can do your research in privacy? //

	1 Kyllä	2 Ei
Koetko saavasi tehdä tutkimustasi riittävästi päivässä? // Do you feel you can do enough of your research in a day?	☐	☐
Keskeytyykö työ mielestäsi liian usein työskentelypaikastasi johtuen? // Do you think work is interrupted too often due to your place of work?	☐	☐

9. Missä määrin koronaviruksen aiheuttama poikkeustilanne tuottaa vaikeuksia joko jatko-opintojesi/tutkimuksesi eri osa-alueille tai jatko-opintojen/tutkimuksen teon ympäristöön yleisemmin? Voit vastata asteikolla 1-5, jossa 1 tarkoittaa, että ei vaikeuta lainkaan ja 5 tarkoittaa, että vaikeuttaa paljon. // To what extent does the coronavirus emergency create difficulties either for different areas of your postgraduate studies or research or for the environment of postgraduate studies or research more generally? You can answer on a scale of 1-5, where 1 means not complicating at all and 5 means complicating a lot.

	1 Ei vaikeuta lainkaan // Does not affect at all	2	3	4	5 Vaikeuttaa paljon // Complicates a lot
Aineiston hankinta // Acquisition of material	☐	☐	☐	☐	☐
Kirjallisuuden hankinta // Acquisition of literature	☐	☐	☐	☐	☐
Ohjelmistojen käyttö // Use of Software	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkimusrahoitus // Research funding	☐	☐	☐	☐	☐
Kurssien ja opintosuoritusten tekeminen // Taking courses and credits	☐	☐	☐	☐	☐
Ohjauksen saaminen // Getting guidance	☐	☐	☐	☐	☐
Verkostoituminen // Networking	☐	☐	☐	☐	☐
Jokin muu // Something else	☐	☐	☐	☐	☐

10. Jos vastasit edelliseen kysymykseen, että koronatilanne on tuottanut joitakin vaikeuksia, kerro tähän tarkemmin, millaisista vaikeuksista on kyse. // If you answered the previous question that the corona situation has caused some difficulties, please describe in more detail what the difficulties are.

11. Kuinka todennäköisenä pidät sitä, että väitöskirjasi valmistuminen viivästyy koronaviruksen aiheuttamien poikkeustoimien vuoksi? // How likely do you think that the completion of your dissertation will be delayed due to the exceptional measures caused by the coronavirus?

- Hyvin epätodennäköistä // Very unlikely
- Melko epätodennäköistä // Quite unlikely
- Melko todennäköistä // Quite likely
- Hyvin todennäköistä // Very likely

12. Jos vastasit, että viivästyminen on melko tai hyvin todennäköistä, niin arvioi kuukausissa, miten paljon väitöskirja viivästyy. // If you answered that the delay is quite or very like, give an estimation in months, how much the delay will be.

- 1-3 kuukautta // 1-3 months
- 4-6 kuukautta // 4-6 months
- 6-12 kuukautta // 6-12 months
- Enemmän // More

13. Onko sinulla koronaviruksen aiheuttamaan tilanteeseen liittyviä hyviä vinkkejä tai neuvoja, joista voisi olla hyötyä muille jatko-opiskelijoille? // Do you have any good tips or advice on the situation caused by the coronavirus that could be useful to other graduate students?

14. Miltä tahoilta olet saanut jatko-opintoihin liittyvää apua koronaviruksen aiheuttamassa poikkeustilanteessa? // In relation to postgraduate studies, from whom have you received help in this situation caused by the coronavirus?

- Omat ohjaajat // Your own supervisors
- Oma oppiaine // Your own discipline/subject
- Oma laitos // Your own department
- Tiedekunta // Faculty
- Kirjasto // Library
- IHME // IHME Methodology Centre for Human Sciences
- Jostain muualta // Somewhere or someone else

15. Jos vastasit Jostain muualta, niin mistä/keneltä? // If you answered from Somewhere/someone else, then from whom?

16. Missä jatko-opintoihin liittyvissä asioissa tarvitsisit lisää apua tai neuvoja? // In what postgraduate studies related matters would you need more help or advice?

17. Mitä muuta haluat kertoa tai sanoa? // What else do you want to say?

Kysely koronatilanteen vaikutuksista jatko-opintoihin, kevät 2021 // Survey on the effects of the Covid-19 situation on doctoral studies, spring 2021

(below in English)

Hyvä humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan (HYTK) väitöskirjatutkija. Tiedekunnassa selvitetään pitkittyneen Covid-19 -pandemian vaikutuksia jatko-opintoihin ja mahdollisuuksia tukea väitöskirjatutkijoita edelleen viruksen aiheuttamassa poikkeustilanteessa. Siksi olisi tärkeää ja toivottavaa, että saisimme tiedekuntaan tietoa siitä, miten poikkeustilanne on vaikuttanut jatko-opintoihisi. Kartoitamme tilannetta oheisella kyselyllä.

Kirjoita vapaamuotoisesti vastauksesi **anonyymiin** Webropol-kyselyyn **viimeistään 30.4.2021**. Kyselyn vastauksista tehdään kooste, jota käsitellään tiedekunnan tutkimuksen johtoryhmässä.

Opiskelijoiden henkilötietojen käsittelystä on kerrottu yliopiston tietosuojailmoituksessa: <https://www.jyu.fi/fi/yliopisto/tietosuojailmoitus/opiskelijoiden-henkilotiedot>. Tässä kyselyssä ei kerätä suoria tunnistetietoja kuten opiskelijan nimi tai yhteystiedot. Tiedot poistetaan 31.7.2021 mennessä, kun aineisto on analysoitu.

Lisätietoja kyselystä antaa tutkijatohtori Taina Tammelin-Laine (taina.a.tammelin-laine@jyu.fi).

Dear doctoral researcher of the Faculty of Humanities and Social Sciences. The Faculty explores the effects of the prolonged Covid-19 pandemic on doctoral studies and possibilities to further support doctoral researchers in an exceptional situation caused by the virus. Therefore, it would be important and desirable for us at the Faculty to be informed how exactly the situation may have affected to your doctoral studies. Answering the questionnaire below will help us at the Faculty to better understand the situation.

Write your free-form response to the **anonymous** Webropol questionnaire **by April 30, 2021**. A summary of the responses will be discussed by the Faculty's board of research.

The processing of students' personal data is described in the University Privacy Statement: <https://www.jyu.fi/en/company/information-protections/students-personal-information>. This questionnaire does not collect any direct identifiers such as student name or contact information. The data will be deleted by July 31, 2021, after the data has been analyzed.

For more information, please contact Postdoctoral researcher Taina Tammelin-Laine (taina.a.tammelin-laine@jyu.fi).

1. Millä laitoksella suoritat jatko-opintojasi? Valitse laitoksesi oheisesta listasta. // At which department are you doing your doctoral studies? Select your department from the list below.

- Historian ja etnologian laitos // Department of History and Ethnology
- Kieli- ja viestintätieteiden laitos // Department of Languages and Communication
- Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitos // Department of Music, Art and Culture Studies
- Soveltavan kielentutkimuksen keskus // Centre of Applied Language Studies
- Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos // Department of Social Sciences and Philosophy

2. Teetkö tällä hetkellä jatko-opintojasi // Are you currently doing your doctoral studies

- Väitöskirjatutkijan työsuhteessa // Employed as a doctoral researcher by the university
- Apurahalla // With a grant
- Jokin muu tilanne // Another situation

3. Missä vaiheessa jatko-opintosi ovat? // At what stage are your doctoral studies?

- Alkuvaiheessa // In the beginning
- Keskivaiheessa // Middle stage
- Loppuvaiheessa // Final stage

4. Mikä on prosentuaalisesti arvioituna väitöskirjasi valmiusaste (1 - 100 %)? // What is the percentage of completion of your dissertation (1-100%)?

- 0-20 %

- 21-40 %
- 41-60 %
- 61-80 %
- 81-100 %

5. Mikä seuraavista luonnehtii parhaiten poikkeusolojen työskentelypaikkaasi? // Which of the following best describes your work place during this Covid-19 situation?

- Työhuone tai vastaava kodin ulkopuolella // Workroom or similar outside the home
- Kotona työhön varattu huone (esim. oma työhuone) // A room reserved for work at home (e.g. own study)
- Kotona oma rauhallinen työpiste (esim. makuuhuoneessa) // At home, your own quiet workplace (e.g. in the bedroom)
- Kotona yhteinen tila (esim. keittiön pöydän ääressä, olohuoneessa) // At home, a common space (e.g. at the kitchen table, in the living room)
- Jokin muu // Something else

6. Onko yli vuoden kestänyt korona-aika vaikuttanut elämääsi // Has Covid-19 period lasting more than a year affected your life

- vain negatiivisesti // only negatively
- pääasiassa negatiivisesti, mutta osin myös positiivisesti // mostly negatively but also partly positively
- yhtä paljon positiivisesti kuin negatiivisesti // as much positively as negatively
- pääasiassa positiivisesti, mutta osin myös negatiivisesti // mostly positively but also partly negatively
- vain positiivisesti // only positively

7. Kuvaile tarkemmin, miten korona-aika on vaikuttanut elämääsi. // Please describe in more detail how Covid-19 period has affected your life.

8. Missä määrin koronaviruksen aiheuttama poikkeustilanne on vaikuttanut yleisesti jatko-opintojesi edistämiseen? Voit vastata asteikolla 1-5, jossa 1 tarkoittaa, että ei ole vaikuttanut lainkaan ja 5 tarkoittaa, että on vaikuttanut paljon. // To what extent has the emergency situation caused by Covid-19 generally affected the promotion of your doctoral studies? You can answer on a scale of 1-5, where 1 means has not affected at all and 5 means has affected a lot.

- 1 Ei ole vaikuttanut lainkaan // Has not affected at all
- 2
- 3
- 4
- 5 On vaikuttanut paljon // Has affected a lot

9. Kerro, mitä positiivisia ja mitä negatiivisia työhön liittyviä kokemuksia sinulla on ollut koronaviruksen aiheuttamasta poikkeustilanteesta. // Please tell what positive and what negative work-related experiences you have had of this exceptional situation caused by Covid-19 pandemic.

10. Miten poikkeustilanne on vaikuttanut mielestäsi työrauhaan? // How do you think this Covid-19 situation has affected your opportunity to work in quiet working conditions?

	1 Kyllä // Yes	2 Ei // No
Oletko kokenut saavasi tehdä tutkimustasi riittävän rauhassa? // Have you felt you can do your research in enough quiet working conditions?	☐	☐
Oletko kokenut saavasi tehdä tutkimustasi riittävästi päivässä? // Have you felt you can do enough of your research in a day?	☐	☐
Onko työ keskeytynyt mielestäsi liian usein työskentelypaikastasi johtuen? // Do you think work has been interrupted too often due to your place of work?	☐	☐

11. Missä määrin koronaviruksen aiheuttama poikkeustilanne on tuottanut vaikeuksia joko jatko-opintojesi/tutkimuksesi eri osa-alueille tai jatko-opintojen/tutkimuksen teon ympäristöön yleisemmin? Voit vastata asteikolla 1-5, jossa 1 tarkoittaa, että ei ole vaikeuttanut lainkaan ja 5 tarkoittaa, että on vaikeuttanut paljon. // To what extent has the Covid-19 situation created difficulties either for different areas of your doctoral studies or research or for the environment of doctoral studies or research more generally? You can answer on a scale of 1-5, where 1 means has not complicated at all and 5 means has complicated a lot.

	1 Ei ole vaikeuttanut lainkaan // Has not complicated at all	2	3	4	5 On vaikeuttanut paljon // Has complicated a lot
Tutkimusaineiston kerääminen // Data collection	☐	☐	☐	☐	☐
Kirjallisuuden saavutettavuus // Access to literature	☐	☐	☐	☐	☐
Ohjelmistojen käyttö // Use of software	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkimusrahoitus // Research funding	☐	☐	☐	☐	☐
Kurssit ja opintosuoritukset // Taking courses and credits	☐	☐	☐	☐	☐
Ohjauksen saaminen // Getting guidance/supervising	☐	☐	☐	☐	☐
Verkostoituminen // Networking	☐	☐	☐	☐	☐
Jokin muu // Something else	☐	☐	☐	☐	☐

12. Jos vastasit edelliseen kysymykseen, että koronatilanne on tuottanut joitakin vaikeuksia, kerro tähän tarkemmin, millaisista vaikeuksista on kyse. // If you answered the previous question that the Covid-19 situation has caused some difficulties, please describe in more detail what the difficulties are.

13. Kuinka todennäköisenä pidät sitä, että väitöskirjasi valmistuminen viivästyy koronaviruksen aiheuttamien poikkeustoimien vuoksi? // How likely do you think that the completion of your dissertation will be delayed due to the exceptional measures caused by Covid-19?

- Hyvin epätodennäköisenä // Very unlikely
- Melko epätodennäköisenä // Quite unlikely
- Melko todennäköisenä // Quite likely
- Hyvin todennäköisenä // Very likely

14. Jos vastasit, että viivästyminen on melko tai hyvin todennäköistä, niin arvioi kuukausissa, kuinka paljon väitöskirja viivästyy. // If you answered that the delay is quite or very like, give an estimation in months, how much the delay will be.

- 1-3 kuukautta // 1-3 months
- 4-6 kuukautta // 4-6 months
- 6-12 kuukautta // 6-12 months
- Enemmän // More

15. Miltä tahoilta olet saanut jatko-opintoihin liittyvää apua koronaviruksen aiheuttamassa poikkeustilanteessa? // In relation to doctoral studies, from whom have you received help in this situation caused by Covid-19?

- Omat ohjaajat // Your own supervisors
- Oma oppiaine // Your own discipline/subject
- Oma laitos // Your own department

- Tiedekunta // Faculty
- Kirjasto // Library
- IHME // IHME Methodology Centre for Human Sciences
- Jokin muu taho // Somewhere or someone else

16. Jos vastasit Jokin muu taho, tarkenna tähän, mistä/keneltä. // If you answered from Somewhere/someone else, please define here more closely.

17. Missä jatko-opintoihin liittyvissä asioissa tarvitsisit lisää apua tai neuvoja? // In what doctoral studies related matters would you need more help or advice?

18. Onko sinulla koronaviruksen aiheuttamaan tilanteeseen liittyviä hyviä vinkkejä tai neuvoja, joista voisi olla hyötyä muille väitöskirjatutkijoille? // Do you have any good tips or advice on the situation caused by Covid-19 that could be useful to other doctoral researchers?

19. Mitä muuta haluat kertoa tai sanoa? // What else do you want to say?

